The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

33./261 n-rs. TREŠDIEN, 1954. G. 28. APRĪLĪ 4. GADS.

CANADIAN CITIZENSHIP BRANCH
DEPT. OF CITIZENSHIP AND IMMIGRATION

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNE
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00
SLUDINĀJUMU MAKSA:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 slejā

KREMLIS PĀRTRAUC DIPLOMĀTISKĀS ATTIEKSMES AR AUSTRĀLIJU

Alfreds Valdmanis Kanadas politisko partiju un finanču magnātu cīņu krustugunīs

Vai pret Alfredu Valdmani vērstais apvainojums par kukuļu ņemšanu liks atkāpties Smolvūda liberāļu kabinetam?

Piektdienas rītā Kanadas latviešus pārsteidza negaidīta ziņa radiofonā, ka apcietināts Dr. Alfreds Valdmanis, kurš apvainots par lielāku naudas summu piesavināšanos savas darbības laikā Ņufaundlendā. Cik var spriest pēc Kanadas laikrakstu ziņām, Dr. A. Valdmani apvaino par kukuļu ņemšanu no vairākām firmām, ar kurām viņam bijuši lielāki darījumi sakarā ar Ņufaundlendas rūpniecības izbūves darbiem. Konkrēti pašreiz laikraksti min 150.000 dolaru lielu darījumu, kura dēļ A. Valdmanis arī 23. aprīļa rītā apcietināts. Šai akcijā lielu lomu spēlē arī opozicijas — progresīvi konservātīvo partija, kas tagad pieprasa liberāļu kabineta un premjēra Smolvūda atkāpšanos, kurš A. Valdmani visu laiku atbalstījis un solījis viņam Ņufaundlendā celt pieminekli. Ļoti smagus uzbrukumus presē Valdmanim nācās pārciest arī pirms 2 gadiem, vēlēšanu laikā, kad opozicija viņu apzīmēja par kvislingu, apvainoja sadarbībā ar Hitlera finanču ministru Šachtu un pat šķidu šaušanā, bet šie apvainojumi visi pierādījās kā aplami un nepamatoti. Pašreiz Dr. A. Valdmanis atrodas 8 dienu apcietinājumā, kad sekos pret viņu celtās apsūdzības caurskatīšana. Sevišķi konservātīvo partijas financistu aprindas uztraucās par A. Valdmaņa saimniecisko politiku, iesaistot jaunuzbūves darbā arī valsts kapitālus, kas šai kontinentā notika pirmoreiz.

Kā zināms, Dr. A. Valdmanis sadarbību ar vācu firmām, vācu uz aizsardzības ministra C. D. Hove ieteikuma no 1950. g. augusta bija Ņufaundlendas premjera Smolvūda „labā roka" un nodibināja pāri par 12 jaunu rūpnīcu tālajā zvejnieku salā, pilnīgi pārvērzdams šīs provinces saimniecisko dzīvi. Tomēr jau visus šos gadus ap Valdmaņa personu risinājās asas debates un strīdi, ko izraisīja opozicija, pārmetot Valdmanim galvenokārt vācu speciālistu ievešanu un vācu firmu piesaistīšanu Ņfldas celtniecības darbos, minot arī Krupa koncerna vārdu. Tagad stāvoklis saasinājies tiktālu, ka opozicija pieprasa Smolvūda kabineta atkāpšanos, kaut gan Smolvūds pats pēdējās nedēļās vērsies pret Valdmani un atbalstījis viņa apcietināšanu.

Laikā, kad A. Valdmanis darbojās Ņfldā, viņa gada atalgojums sasniedza 30.000 dol. gadā ko uzskata par augstāko algu, kas maksāta kādai civīlai dienesta personai.

Pirmajā laikā darbodamies tikai Ņfldā, Valdmanis vēlāk pārņēma arī jaundibinātās Ņfldas—Labradoras (NALCO) zemes izmantošanas sabiedrības direktora posteni, kur sabija līdz š. g. 10. februārim, kad no minētā amata pēkšņi atteicās. Kā kanadiešu presei izsakās premjērs Smolvūds viņam toreiz nav bijis nekāda iemesla apvainot A. Valdmani par kaut kādu personiski negodīgu rīcību, bet vēlāk viņš iepazinies ar dažādu faktu materiāliem, kas rezultātā spiedušī viņu spert tālākus soļus.

Tomēr A. Valdmaņa apcietināšanas lietu Smolvūds apzīmē kā „visnepatikamāko, kādu tam jebkad nācies veikt savā dzīvē."

Dr. A. Valdmanis apcietināts 23. aprīļa rītā sava brāļa Osvalda Valdmaņa mājās Jaunbrunsvikā, dodot viņam 20 minūtes laika, lai apģērbtos un sakārtotos. Kā paskaidro Alfreda Valdmaņa brālis šī apcietināšana nākusi pilnīgi negaidot un radījusi vislielāko samulsumu ne tikai Valdmaņa ģimenē, bet visplašākās Kanada financistu aprindās. Jaunbrunsvikā Valdmanis uzturējies tādēļ, ka nesen nopircis tur no kāda Ņujorkas sindikāta zivju pārstrādāšanas fabriku, kurai bija jāsāk darboties 1. maijā brāļa vadībā.

Kanadiešu laikraksti A. Valdmaņa lietai veltījuši gaņus rakstus pirmajās lapas pusēs, šiki aprakstot viņa darbību Latvijā, Vācijā, gan arī Kanadā. Viņam veltīti tādi epiteti, kā „mistiskais vīrs no Latvijas," „finaču burvis," u. c. bet visos gaņajos rakstos visvairāk runāts par viņa personu un filmas scenārijam līdzīgo karjēru, ļoti neskaidri un atturīgi minot tiešos apsūdzības iemeslus. Vai rākkārt atkārtoti pārmetumi par sadarbību ar vācu firmām, vācu speciālistu ievešanu, un tūkstošiem dolaru zaudējumu sagādāšanu Ņufaundlendai. Pagaidām palīek neskaidrs, kur šī nauda īsti palikusi un no kurienes nākusi. Cik var spriest no kanadiešu laikrakstu atreferējumiem, apsūdzībai piešķir zināmā mērā sensacionālu nokrāsu, un tanī iejaukta kā politisko pretešķību, tā financistu interešu sadursmes. Lietas būtiskie apstākļi tuvāk noskaidrosies tiesas gaitā, kas paredzama apmēram pēc nedēļas.

ATBRUŅOŠANĀS SARUNAS AN

Atbruņošanās sarunas, kas sabiedroto un komūnistu starpā ilgst jau astoņi gadi, pagājušajā nedēļā iegāja jaunā fazē, kad pirmoreiz kopš Sav. Valstu un Padomju Savienības ūdeņražbumbu izmēģināšanas tika sasaukta Atbruņošanas palīgkomitejas sēde, kurā pie piedalījās Sav. Valstis, Kanada, Anglija, Francija un Padomju Savienība.

Arī šoreiz sēdei nebija nekādu rezultātu, jo Padomju Savienības pārstāvis Višinskis jau sākumā pieprasīja komūnistu Ķīnas, Indijas un Čechoslovakijas līdzdalību, ko noraidīja Sav. Valstis. Sēdes vienīgais panākums bija vienošanās par jaunas sēdes sasaukšanu 13. maijā Londonā, jo Anglijas pārstāvis domāja, ka gaisa pārmaiņa varētu labvēlīgi ietekmēt komitejas turpmāko darbību. (Tie, kas Londonas gaisu ir elpojuši, droši vien, tā nedomās).

Maskava aiztur Austrālijas diplomātus

MASKAVĀ. — PĒC AUSTRĀLIJAS VALDĪBAS ZIŅOJUMA, KA ABIEM PETROVIEM AUSTRĀLIJĀ PIEŠĶIRTAS AZILA TIESĪBAS, PADOMJU SAVIENĪBAS ATBILDE BIJA, KA TĀ PĀRTRAUC DIPLOMĀTISKOS SAKARUS AR AUSTRĀLIJU

Austrālijas sūtniecības darbiniekiem tika dotas 2 dienas laika lai izvāktos no Maskavas, bet.. aizbraukšanas brīdim pienākot Padomju Savienības valdība vēnebija izsniegusi izbraukšanas vizas un dzelzceļa biļetes, paskaidrojot, ka Austrālijas sūtniecības pārstāvji tiks aizturēti gaidot tālāku notikumu attīstību. Nav zināms, kādu notikumu attīstību krievi gaida. Austrāliju šo krievu izturēšanos izskaidro ar bailēm ka Austrālijā varētu piedāvāt azilu tiesības arī pārējiem Padomju Savienības sūtniecības darbiniekiem tāpat kā Petroviem. Sakarā ar Austrālijas sūtniecības darbinieku aizturēšanu Maskavā Austrālijas ministru prezidents paskaidro, ka Padomju Savienības sūtniecības darbinieki no Austrālijas izbrauks paredzētā laikā. Atkārtotuš komūnistu pieprasījumus izdot Petrovus Padomju Savienībai Austrālijas valdība noteikti noraidījusi.

ŽENĒVAS PRIEKŠSPĒLE

KOPŠ BERLĪNES ĀRLIETU MINISTRU KONFERENCES NEPĀRTRAUKTI AUGDAMA PASAULES POLĪTIKA BEIDZOT IR SASNIEGUSI TO NEAPSKAUŽAMO STĀVOKLI, KA TĀ KĀ PIEBRIEDIS PUMPURS VAR IZPLAUKT JAUNĀ PASAULES KARĀ NO KATRA. PAT VISNIECĪGĀKĀ NEAPDOMĀTAKĀ PIESKĀRIENA

Jaunā konference met savu ēnu tālu aiz Ženēvas: Dien Bien Phu ielejā, ar milzu komūnistu pārspēku un apgādes trūkumu cīnī damies, ielenktie franču karavīri dara visu iespējamo, lai pastā vētu vismaz līdz konferences sākumam, tā nedodot iemeslu ko mūnistu militārās varenības pro pagandēšanai Ženēvā. Parīzē, kas beidzās Ziemeļatlantijas organizācijā ietilpstošo valstu ārlietu ministu konference, konferences dalībnieki bija spiesti atzīt, ka komūnistu bloks nav mainījis savu agresīvās ekspansijas politiku Maskava tai pašā laikā runā par kaŗa darbības izbeigšanu Indoķīnā, un tie bija arī Padomju Savienības ārlietu ministra Molotova pirmie vārdi iebraucot Šveicē Neitrālitātes skartais Indijas ministrs prezidents Nēru pagājušā nedēļā aizliedza amerikāņu transportlidmašīnām pārlidot Indijas territoriju, vedot palīgspēkus Dien Bien Phu ielejas cietoksnī ielenktajiem franču karavīriem. Nāko šajā dienā varenā runā Nēru prasīja nekavējoties izbeigt kaŗa darbību Indoķīnā, piekodinot Savienotām Valstīm, Anglijai, Padomju Savienībai un komūnistu Ķīnai Indoķīnas jautājumā neiejaukties.

Visas pasaules interešu fokuss ir vērsts uz Ženēvu. Bet nav jāaizmirst, ka spēlētājs laukumā bieži vien nevar izdarīt, to, ko skatītājs viņam liek. Izredzes divos galvenajos Ženēvas konferences darba kārtības jautājumos — par Koreju un Indoķīnu — ir vismā negatīvas. Politiskie liet pratēji domā, ka Korejas jautājums arī tagad paliks neatrisināts, ka Koreja nākotnē būs dalīta zeme un ka Dienvidkorejas prezidentam Rī būs jāsamierinās ar tām robežām, ko viņam atzīna, parakstot pamiera līgumu. Ir atkal cits jautājums, ko par to domās un kā uz to reaģēs Dienvidkorejas prezidents.

Indoķīnas jautājumā izredzes jau būtu daudz lielākas... ja visu teikšanu atstātu Francijai. Bet tā kā Sav. Valstis pašreiz sāk aktīvāk piedalīties Indoķīnas kaŗā, ja ne ar karavīriem, tad vismaz ar kaŗa materiāliem, un tā kā Rietumu politika ir pret piekāpšanos komūnistu priekšā, tad arī Indoķīnas jautājumā vienošanās izredzes ir diezgan vājas. Ja Rietumi ir nolēmuši komūnistu priekšā nepiekāpties, tad tai pašā laikā komūnisti ir nolēmuši kaŗu turpināt tikmēr, kamēr Rietumu ausis kļūs dzirdīgākas.

Ženēvas konferencei sāka gatavoties jau kopā Berlīnes ārlietu ministru konferences beigām. Līdz konferences sākumam bija zināms, ka 4 lielie, komūnistu Ķīna, abas Korejas un visas tās Apvienoto Nāciju valstis (atskaitot Dienvidafriku), kas sūtīja savus karavīrus uz Koreju, sūtīs arī savus pārstāvjus uz Ženēvas konferenci Korejas jautājuma pārrunām.

Indoķīnas nākotnes izlemšana ir uzticēta izmeklētākai un rafinētākai sabiedrībai. Ir noteikti zināms, ka Indoķīnas jautājumā runās līdz 4 lielie un komūnistu Ķīna, kaut arī par komūnistu Ķīnas statusu vienošanās līdz šim nav panākta. Iespējams, ka sēdēs par Indoķīnu piedalīsies vēl dažas citas valstis.

KREMĻA SPIEGI SĀK ATJĒGTIES

DZELZS PRIEKŠKARS PAVERAS

Kad Igors Guzenko Kanadas valdībai nodeva Padomju Savienības spiegošanas noslēpumus, brīvā pasaule tikai lēnām sāka apjēgt, ar ko viņai īsti darīšana. Pēdējā laikā Igoram Guzenko radušies vairāki sekotāji, tā ka komūnistu spiegošanas sensāciju vilnis nav paspējis apklust.

Pirms neilga laika, juzdams valgu, ciešāk savelkamies ap kaklu kāds komūnistu aģents Japānā aprīļa mēnesī. Pēc līdzsinējiem notikumiem spriežot, tieši šiem pēdējiem diviem notikumiem var būt visnopietnākās sekas. Azila tiesību piešķiršana no Austrālijas padomju sūtniecības izbēgušajam Petrovam un viņa sievai, kuŗu Austrālijas policija vēl pēdējā brīdī izrāva no komūnistu aģentu rokām, kad viņa jau atradās ceļā uz Maskavu, beigusies ar diplomātisko attieksmju pārtraukšanu Padomju Savienības un Austrālijas valdības starpā. Bez tam krievi paziņojuši, ka pārtrauc vilnas pirkšanu Austrālijas tirgū.

Rietumvācijā, pagājušās nedēļas beigās, sabiedroto patvērumu lūdza kāds cits komūnistu aģents kas kopā ar diviem austrumvāciešiem bija sūtīts uz rietumiem lai nogalinātu kādu krievu emigrantu kustības vadītāju. Sakarā ar šo pēdējo notikumu sabiedrotie Rietumvācijā iesnieguši Pad. Savienībai asu protestu, šausminoties par paņēmieniem kādus Padomju Svienība lieto, lai izrēķinātos ar saviem opozicionāriem.

ANGĻI PRASA PĀRTRAUKT

KAŖA DARBĪBU INDOĶĪNĀ

Komūnistu uzbrukumiem turpinoties, franču stāvoklis Dien Bien Phu cietoksnī kļūst arvienu bezcerīgāks, jo arī palīdzība no ārienes nav pietiekama, lai mērotos ar komūnistu neatlaidīgo spiedienu Frančiem nav pietiekami aviācijas, lai izjauktu komūnistu uzbrukumus, kamēr tie vēl atrodas formēšanas stadijā, nav pietiekami granātu, lai varētu nopietni cīnīties ar komūnistu lielgabaliem un uzbrūkošo kājnieku masām, un, komūnistu panākumiem turpinoties, franču rokās esošā Dien Bien Phu saliņa būs kļuvusi par mazu apgādei no gaisa.

Jau pirms komūnistu lieluzbrukuma Dien Bien Phu ielejā Francija bija tā nogurusi no septiņu gadu ilgā Indoķīnas kaŗa, ka bija gatava vienoties ar komūnistiem, lai tas maksātu ko maksādams. Stāvoklis Dien Bien Phu šo vēlēšanos vēl tikai pastiprināja, un tā pirms apmēram trīs nedēļām Francija nostādīja Sav. Valstis jaunas dilemmas priekšā: vai nu amerikāņi palīdz frančiem Indoķīnā, vai arī viņiem būs jānoskatās, kā Francija Ženēvas konferencē panāk vienošanos ar komūnistiem kaŗa darbības izbeigšanai.

Kā zināms, toreiz Sav. Valstis izvēlējās pirmo iespēju, un ārlietu ministrs Dalless lika priekšā Sav. Valstu un deviņu citu Klusā okeana valstu aizsardzības bloka formēšanu, kas tad kopējiem spēkiem gādātu, lai komūnistus izdzītu no Indoķīnas. Dallesa priekšlikumam sekoja vairāki tieši pierādījumi, ka Sav. Valstis patiesi ir ieinteresētas Indoķīnas noturēšanā. Kādā savā runā viceprezidents Niksons aizgāja pat tik tālu, ka minēja amerikāņu kaŗavīru sūtīšanu talkā frančiem. Amerikāņu aviācija uzsāka franču kaŗavīru pārvešanu no Eiropas un Āfrikas, bet no tiešas iejaukšanās Indoķīnas kaŗā tomēr izvairījās. Tomēr Sav. Valstu draudi un solījumi bija jau pietiekami, lai pasaulē saceltu veselu pretestības vētru, sevišķi sabiedroto starpā, un nevis baltes komūnistiem. Arī pašu mājās valdības politikai bija jāsastopas ar asu opoziciju, jo Niksona runai sekoja valodas Kongresā, ka valdība gatavojot jaunu Koreju.

Arī Āzijas valstis, uz kuŗām Dalless bija nodomājis balstīt savu Indoķīnas aizstāvēšanas politiku, Sav. Valstu ārlietu ministra priekšlikumu uzņēma visai skeptiski, baidoties, ka tas varētu Indoķīnas kaŗu tikai paplašināt. Indijas ministru prezidents Nēru savā runā atklāti kritizēja Dallesa priekšlikumu, kopējas vienotības vietā ieteikdams nekavējoties izbeigt kaŗa darbību bez ārvalstu iejaukšanās. Bez tam pret Sav. Valstu politiku vēsi izturējās arī Eiropas lielākajās galvaspilsētās, kur baidījās, ka spēku koncentrēšanai varētu būt nelabvēlīgas sekas Ženēvas konferencē, izjaucot pastāvošās cerības par vienošanos ar komūnistiem.

Spriežot pēc pēdējām ziņām, Nēru priekšlikumam radušās atbalsis Francijā un Anglijā. Pēdējo dienu neveiksmes Dien Bien Phu ielejā franču ir noskaņojušas nekavējoties parakstīt pamieru ar komūnistiem, kamēr Anglija domā, ka kaŗa darbība būtu izbeidzama, atzīstot dalītu Indoķīnu.

VIŠINSKIS AIZBRAUC

71 gadu vecais padomju delegāts AN un Latvijas boļševizētājs grib aiziet atpūtā.

Padomju pastāvīgam delegātam pie Apvienotām Nācijām Andrejam Višinskim ir rezervēta kabīne uz kuģa „Queen Elizabeth", kas atstās Ņujorku 5. maijā. Daži komūnistu diplomāti izteikušies, ka Višinskis laikam vairs neatgriezīsoties savā AN postenī. 71 gadu vecais Višinskis pēdējā laikā bijis slims un viņš labprāt gribētu pavadīt sava mūža atlikumu mierīgi kā politisks akadēmiķis. Bez tam, kā dzird, Višinskis jūtoties aizkarts, ka viņš nav ieskaitīts padomju delegācijā Ženēvas konferencē Tālo austrumu lietā. Par viņa pēcnācēju vēl nekas nav zināms, bet domā, ka to iecels ne ātrāk kā rudens pilnsapulces laikā.

Izvēlēta Zemnieku s-bas valde Kanadā

Svētdien, 25. aprīlī Toronto sanāca Zemnieku Savienības biedru pilnsapulce, lai pārrunātu partijas turpmāko darbību un izvēlētu tai valdi Kanadas mērogā. Pilnsapulce bija vienis prātis, ka partijas darbība Kanadā jāaktivizē un jāuzņem arī jauni biedri.

Pārrunājot jautājumu par Kanadas valdes ievēlēšanu, nolēma tai pielīdzināt kādreizējo rajonu valžu tiesības kā tas bija Latvijā.

Par Zemnieku Savienības Kanadas valdes priekšsēdi ievēlēja agr. J. Lejiņu, viņa vietn. Kr. Bāru, sekr. K. Priedīti, biedrzini G. Sīpolu, kasieri J. Bāru. Revīzijas kom. ievēlēja V. Zariņu, V. Ziedīņu un I. Zālīti.

Francija prasa ASV iejaukšanos kaŗā

Vašingtona ziņo, ka Sav. Valstu prezidents bijis spiests noraidīt Francijas prasību, lai Sav. Valstis iestājas Indoķīnas kaŗā. Pašreizējos „miera" apstākļos prezidents nav varējis riskēt ar šāda soļa speršanu. Par tiešāku amerikāņu palīdzību varētu runāt tikai tad, ja nodibinātu Dallesa proponēto aliansi Klusā okeana valstu starpā. Sav. Valstis vienas pašas savu galvu Indoķīnas cilpā negrib bāzt.

Spriežot pēc Sav. Valstu ārlietu ministra Dallesa izturēšanās Ženēvā, Sav. Valstis ir gatavas pievienoties Francijai miera meklēšanā Indoķīnā. Amerikāņi gan vēl joprojām runā par savām interesēm Indoķīnā un vispār tai Āzijas daļā un uzsver, ka, ja viņu intereses tiktu aizskartas, ka tad viņi miera līgumam var nepievienoties, tai pašā laikā atzīstoties, ka miera līguma aizkavēšanā viņi tāpat neko darīt nevarēs. Tātad. viss tiek atstāts Francijas ārlietu ministra Bido ziņā.

Nāves sods nolaupītajam Dr. Linzem

Brīvo vācu juristu apvienības darbinieks un niknais komūnisma apkarotājs Dr. Linze, kuŗa nolaupīšana Rietumberlīnē pirms turpat diviem gadiem sacēla sašutuma vētru visā brīvajā pasaulē, pēc dažām ziņām Berlīnes krievu pārvaldītajā daļā notiesāts uz nāvi un aizsūtīts uz Pad. Savienību. Savā laikā, kad Linzes nolaupīšanas lietā rietumnieku iestādes apmainījās notām ar krieviem, pēdējie apgalvoja, ka nekā par tādu cilvēku laupīšanu nezinot. To pašu apgalvoja arī Maskavas marionetes Pankovā noliedzot ne vien Linzes nolaupīšanu, bet teicās nezinām arī šī „fašista" atrašanās vietu.

Trūkst mācības spēku universitātēs

Pēc pašu komūnistu ziņām, krievu okupētās Vācijas daļas universitātēs un citās augstākajās mācību iestādēs, kā Berlīnē, Hallē, Jēnā, Leipcigā, Rostokā, Drēzdenē un Potsdamā, esot bēdīgs un nožēlojams mācības spēku sastāvs. No visiem 2252 mācības spēkiem 1476 neesot doktora grada. Vismazāk doktoru un īsto profesoru esot tieslietu, filozofijas, vēstures, tautsaimniecības un paidagoģijas nozarēs.

KRIEVI PIEKRĀPUŠI ĒĢIPTI

350.000 tonnu nederīgas petrolejas

Ko lēti pērk, dārgi samaksā. Šo veco patiesību atkal piedzīvo uz savas ādas „stiprā" Ēģiptes valdība. Grībot ietaupīt un sariebt angļiem, tā iepirkusi 350.000 tonnas krievu naftas izstrādājumu. Tagad izrādījies, ka lēti pirktais šķidrums maksās liezgan dārgi, jo tas nav bez sevišķas redestilācijas lietojams Ēģiptes vajadzībām. Padomju Savienība pārdevusi petroleju 15 centu zem pasaules tirgus cenas, bet daudz lielāki izdevumi būs, kamēr piegādāto šķidrumu ar redestilāciju piemēros paredzētām vajadzībām. Vaina gulstās uz ierēdņiem, kas nav pietiekami pārbaudījuši preces kvalitāti.

„MIERA BALOŽI" ŽENĒVĀ

No Ženēvas ziņo, ka kā pirmie Ženēvā ieradušies komūnistu Ķīnas ministru prezidents un ārlietu ministrs Čou en Lajs un Padomju Savienības ārlietu ministrs Molotoves. Kā viens, tā otrs žurnālistus pagodināja ar gandrīz vienādām, nenozīmīgām frazēm, paskaidrojot, ka Ženēvas konferences mērķi ir Korejas un Indoķīnas problēmu atrisināšana miera ceļā un ka vienošanās panākšana pasargātu mieru Āzijā un samazinātu pašreizējo saspīlējumu visā pasaulē.

Francijas ārlietu ministram Ženēvā brīvas rokas

No Francijas ziņo, ka pagājušās sestdienas Francijas kabineta sēdē Francijas valdība atstājusi ārlietu ministram Bido brīvas rokas Ženēvas konferencē, lai viņš pēc savas labākās sirdsapziņas, saglabājot Rietumu solidaritāti, mēģinātu panākt mieru Indoķīnā. Kabineta sēdē tika arī paziņots, ka, lai vēl tālāk pierādītu Francijas labos nodomus Indoķīnā, Francijas valdība nolēmusi piešķirt Vietnamai neatkarību.

Liels bija franču pārsteigums, kad Vietnamas valdība paziņoja, ka pašreizējos apstākļos neatkarību nepieņem. Atteikšanos motivē ar faktu, ka Ženēvas konferencē var tikt runāts par varbūtēju Vietnamas dalīšanu, kas Vietnamai neesot pieņemama.

Anglija rādīs muskuļus

No Londonas ziņo, ka Anglijas ārlietu ministrs Īdens esot paskaidrojis, ka viņa pēkšņā atgriešanās no Parīzes un pusnakts konference ar ministru prezidentu Čerčilu neesot bijis nekas tāds, par ko vajadzētu uztraukties. Apmēram to pašu stāsta arī par Anglijas ministru kabineta sēdi, ko sasauca svētdienā — pirmoreiz kopš 1947. gada.

Par jautājumiem, kas ministru kabineta sēdē pārrunāti, nekas tuvāk nav zināms. Vienīgā saņemtā informācija liecina, ka valdības pārstāvji pārrunājuši iespējamu Anglijas kaŗavīru sūtīšanu uz Indoķīnu, bet nolēmuši pagaidām nogaidīt. Indoķīnas vietā angļi paredzējuši papildināt savu garnizonu Malajā — arī tā esot pietiekami tuvu kaujas līnijai, lai iebaidītu komūnistus. Tai pašā laikā karaliskās kaŗa flotes vienības braukšot gar Indoķīnas piekrasti, lai paceltu Indoķīnas aizstāvju morāli.

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt.
Draugi grib mūs asimilēt.
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRINBERGS

Saimnieciskā „atombumba" ar laika degli

V. PELĒCIS

Padomju Savienībā ir trūkums ja ne — bads un padomju tautu neapmierinātība ir tik liela, ka Maļenkovs spiests darīt visu lai kaut cik paceltu dzīves standartu un novērstu sava režima iekšējo sabrukumu. Tas ir kārtējais politiskās meteoroloģijas biļetens, kuru tie, kas skaidri atceras Pad. Savienības 37 gadu pastāvēšanas posmu vienā vai otrā redakcijā, būs dzirdējuši neskaitāmas reizes. Netrūkst pat tik asprātīgu cilvēku, kas vēl tagad apšauba Pad. Savienības spējas pagatavot atombumbas un savu pārliecību pamato ar to, ka lūk slavenajam Višinskim neesot mākslīgo zobu, kaut gan viņa īstie zobi esot gaužām bēdīgā stāvoklī...

Arī mēs 1940. gadā, redzēdami sarkano „kavaleriju" iejājam mūsu zemē ar striķa iemauktiem, domājām, ka viņu tanki ir tikai ar vara kniedēm un lodāmuru šaisītas bleķa kastes, bet īstenībā izrādījās, ka slavenajā vācu armijā ieroču kvalitāte nebija pārāka par Pad. Savienības, bet vienīgais pārākums bija karavīru morāle un operātīvais vēriens. Ķīnieši apbruņoti ar Padomju otrās šķiras ieročiem pierādīja, ka tie var pastāvēt pret amerikāņu luksa divīziju morālo un materiālo pārākumu. Līdzīga aina ir Indoķīnā, kur pret Hočiminu cīnās labākās franču kaujas vienības.

Un, lai arī Višinskim nav mākslīgo zobu un mazājiem Ivāniem trūkst daudz kā, bez kā parastais amerikānis nevar iztikt ne pusdienas, tomēr tikai stulbais var apgalvot, ka Pad. Savienība ir materiāli nabaga un ražot nespēj īga zeme. 800.000 miljonu cilvēku, līdz ar viņu zemēm un dabas bagātībām no Elbas līdz Šanghajai ir apvienoti vienā saimnieciskā vienībā, bez muitu valņiem un nacionālo interešu ambicijām. Protams, mēs smīnam un sakām: tas ir noticis pret tautu gribu un ar varu, bet mūsu antipatijas un personiskās jūtas šo faktu tomēr negroza. Tāpat tas negroza faktu, ka lupatās ietītais vergs Kolimā ir Pad. Savienību padarījis par lielāko zelta ražotāju pasaulē un ka pat ASV zelta mākleri ir spiesti atzīt, ka diez vai šobrīd vairs Knoksa forts esot „bagātākā" vieta pasaulē. Tāpat slikti atalgotais Padomju strādnieks un nebrīvais inženieris tomēr spēj konstruēt un pagatavot ieročus, kas kvalitātes ziņā neatpaliek aiz Rietumu līdzīga tipa ražojumiem. Par Kremļa artilēriju, lidmašīnām, tankiem un radara aparātiem šodien vairs nav daudz smējēju. Īpaši tie vairs to nedara, kas paši ir „sarkano pulveri" frontēs dabūjuši ost! Vienīgais, par ko vēl var gudrot anekdotus, ir ražojumi civilajam patēriņam. Bet vai ir prātīgi un tālredzīgi palikt pārliecībā, ka tur Maļenkovs neko nespēs darīt? Domāju — ne. Nav svarīgi, vai mēs viņa ievadītos saimnieciskos soļus dēvējam par vājumu, vai sabrukuma pazīmi, bet svarīgi gan, kādi būs mums tik nepieciešamā Padomju vājuma gala rezultāti. Var gadīties nepatīkami pārsteigumi, ka Kremļa blokā ieslēgto tautu patēriņa preču produkcija manāmi celsies kā daudzumā, tā labumā. Kur nelīdzēs rīkojumi un atskaites, tur palīdzēs zelts un ārējā tirdzniecība. Maršala plāns deva Rietumeiropai 15 miljardu dolaru, bet laba tiesa no tiem izgāja tikai cauri vēderiem. Pad. Savienība nav Ķīnai daudz dolaru iedevusi, bet tur ir gan aizbraucis liels skaits Padomju tehniķu, un šodien jau Ķīna ražojot tikpat daudz dzelzs un tērauda, cik cara laika Krievija 1917. gadā. Tas ir tikai sākums Rietumeiropai, lai tā dzīvotu un ražotu, ir nepieciešams vai nu pašai savs iekšējais, no muitu valņiem brīvais tirgus, vai — dolari. Pirmais nav tik drīz paredzams un pēdējo, ja negrib nonākt arvien lielākā saimnieciskā atkarībā no ASV, var dabūt tikai par — zeltu. Pad. Savienībai ir zelts un viņa var atvērt arī lielāko civilā patēriņa ražojumu tirgu. Pirmās bezdelīgas jau ir izlidojušas bet galā var izrādīties, ka šī būs Kremļa saimnieciskā „atombumba," ko Rietumu tirgotāji ar prieku un pateicību novietos savā pagultē, lai tad kādā pavisam skaistā dienā, tā pēkšņi uzietu gaisā.

Viesojoties Montreālā, V. Janums DV valdes rīkotajā tējas vakarā sastapās ar Montreālas latviešiem. Uzņēmumā V. Janums uzrunā tautiešus. Pa kreisi no viņa DV dāmu kopas priekšniece, pa labi konsuls V. Tomsons un plkv. K. Tirzītis.
O. G. Asmeņa foto.

Pa ceļam uz Montreālu plkv. V. Janums apstājās Port Henrijā, kur apskatīja veco nocietinājumu lielgabalus.

ATZINĪBA ADAI BENEFELDEI

Adas Benefeldes 70 gadu dzimšanas dienas sveicienam man piesūtīti $67.00 (I latv. ev. - lut. draudzes koris $16.00, LPB Kanadas kopa $10.00; Dainas koris $3.75; Alma Mača $3.00; T. Brilts $5.00; Maiga Vētra $5.00; A. Āboliņa $1.00; M. Plostenieks - Martinavs $2.00; Birņu ģim. $5.00; A. Jestafijevs $1.00, M. V. $5.25).

Izsakot vissirsnīgāko pateicību par lielās latvju dziedātājas atcerēšanos viņas pilngadībā, uzdrošinos aizrādīt, ka vēl ir iespējams piebiedroties šim sveicienam — divu dienu laikā nosūtot savu sveiciena daļu līdz ar pavadvēstuli — Adelei Pulciņai - Karpai, 512 Pearl St., Watertown, Wisc., USA.

Mariss Vētra.

Latviešu izgudrotāju ievērībai

King Merritt & Co, Inc. sveša valodu nodaļa mūs lūdz aizrādīt, ka, ievērojot daudzos lūgumus, tā ir uzņēmusies kārtot visu patentu reģistrēšanas lietas ASV patentu birojā Vašingtonā. Nodaļa ir piesaistījusi vienu no vislabākiem Vašingtonas patentu advokātiem, kas, pateicoties sevišķam nolūgumam, kārtos visas „Latvija A." lasītāju lietas par ievērojami lētāku maksu. Svešvalodu nodaļa veiks visus vajadzīgos tulkojumus par brīvu.

Pavisam ASV Patentu birojā ir reģistrētas ap 2,7 milj. patentes, kas daudziem izgudrotājiem ir ienesušas ievērojamas summas. Svešvalodu nodaļa ir kārtojusi arī vairākas jaunieceļotāju patentu lietas. Sevišķi labi veicies kādam ukraiņim, kura izgudrojumu nodaļa pārdeva kādai ASV firmai par $20.000 un 5 proc. no pirmajām 10.000 pārdotām mašīnām. Viņa izgudrojums — salātgalviņu novācamā mašīna.

Lūgumus pēc tuvākas informācijas lūdzam adresēt — King Merritt & Co, Inc. Foreign Language Department, 203 Union Trust Building, N. W., Washington 5, D.

Lietuvas melnā jubileja

Lietuvas komūnistu partija šogad gatavojas ļielām svinībām, atzīmējot 160 gadus, kopš „draudzīgā krievu tauta atbrīvojusi lietuviešus, iznīcinot Polijas - Lietuvas valsti.

BALTIJAS PĒTĪŠANAS INSTITŪTA BIEDRU SKAITS PIEAUG

Baltijas pētīšanas institūtā par biedriem veicinātājiem no 1953. gada 1. oktobra līdz 1954. gada 31. martam iestājušies, iemaksājot biedru naudu (pārlēstu D markās):

Sūtnis K. Zariņš, Londonā (102,87); Ķēniņš Milvokos, ASV (20,85); V. Klētnieks St. Hocendā, ASV (20,85); V. Skraucs Klīvlendā, ASV (20,60); K. Draviņš Lundā, Zviedrijā (10.00); J. Bieriņš Hamiltonā, Kanadā (19,45); I. Taube Hamburgā (10.00); K. Gulbis Briselē, Beļģijā (20.00); Dr. A. Zelmenis Bad Godesbergā, Vācijā (10.00); Latviešu Apvienība Hamburgā, Vācijā (20.00); Dr. L. Nīkure - Haldena Heidelbergā, Vācijā (10.00); J. Mierkalns Linkolnā, ASV (20.50); N. Lorberga Minchenē, Vācijā (10.00); J. Jurevics Minchenē (10.00); B. Richtere Minchenē (10.00); Dr. A. Podnieks Minchenē (10.00); R. fon Bergs Minchenē (25.00); I. Blaževics Gautingas sanatorijā, Vācijā (10.00); V. Jansons Ludvigsburgā, Vācijā (10.00); R. Veidemanis Ludvigsburgā, Vācijā (10.00); A. Veldre Brisbēnā, Austrālijā (5.00); Latviešu Akadēmiskās komitejas palīdzības fonds Stokholmā (20.00); Latvijas PEN Klubs Stokholmā (20.00); prof. E. Blese Germersheimā, Vācijā (10.00;) J. A. Rīfiņš Čikāgā (41.70); prof. J. Prīmanis Pitsburgā (20.85); R. Grivāns Zviedrijā (20.00); Latviešu Pašpalīdzības fonds Vācijā (20.00); Kanadas latviešu nacionālā apvienība Toronto (20.00); Latviešu luteriāņu baznīca Villimantikā, ASV (20,85); O. Krolla mākslas aģentūra Čikāgā (41.10); prof. P. Kundziņš Halifaksā, Kanadā (20,80); Fr. Osis Čikāgā (20.85); Latviešu biedrība Kolorādo Springsā, ASV (20.85); Latviešu biedrība Detroitā, ASV (20.85); E. Lūsis Detroitā, ASV (20.00); Daugavas Vanagu apvienība Grand Rapidos, ASV (20.85); ģen. V. Tepfers Stokholmā, Zviedrijā (10.00); Grand Rapidu Latviešu biedrība, ASV (19.45); J. Liepiņš Ķelnē, Vācijā (10.00); J. Ķerselis Losandželosā, ASV (20.48); Belizārs Radziņš Sietlā, ASV (41.70); Dr. J. Indāne Bonnā, Vācijā (10.00); M. Klinte Bonnā, Vācijā (10.00); Dr. R. Drillis Bruklīnā, ASV (20.85); E. Drille Bruklīnā, ASV (20.85); Daugavas Vanagu apvienība Filadelfijā (20.85); dipl. inž. A. Martinsons Ķelnē, Vācijā (10.00); prof. E. Dunsdorfs Melburnā, Austrālijā (20.00); E. Avotiņš Čikāgā (41,70); Latviešu agronomu biedrība Lielbritanijā Londonā (20.38); Latviešu zemnieku savienība Lielbritanijā, Londonā (20.38); Deitonas ev. - lut. latviešu draudze, ASV (20.85); Saginavas ev. - lut. latviešu draudze, ASV (20.85); prof. A. Dreimanis Londonā, Kanadā (19.95); Zviedrijas latviešu meža darbinieku kopa Zviedrijā (49.00); V. Skaistlauks Eslingenā, Vācijā (20.00); Holandes Latviešu nacionālā komiteja un Holandes Daugavas Vanagi Amsterdamā (20.00); Zviedrijas Latviešu kultūras centrs Stokholmā (20.00); A. Silenieks Linkolnā, ASV (20.65); LPB Kanadas kopa Toronto (40.25); Zviedrijas Daugavas Vanagi (20.00); prāv. E. Bergs Londonā, Anglijā (11.66); H. Liberts Anglijā (22.00); V. Upeniks Losandželosā, ASV (20.85); Sidnejas Latviešu biedrība, Austrālijā (19.00); Sv. Pāvila ev. - lut. draudze Detroitā, ASV (19.45); Sidnejas DV nodaļa Austrālijā (22.50); Melburnas DV nodaļa Austrālijā (22.50); Latviešu biedrība Klarksburgā, ASV (20.85); Džemss Porietis Bostonā, ASV (19.95); E. Auls Cincinnati, ASV (20.85); Arvīds Trapāns (kollektīvs ziedojums) Portlandē, ASV (83.40); Edīte Šturma Bonnā, Vācijā (10.00); Latviešu organizāciju apvienība Čikāgā ziedojusi DM 416,25. Kopā ar iepriekšējiem 119 biedri veicinātāji iemaksājuši DM 2.803.25.

P. g. oktobrī nosūtītajā sarakstā ieviesusies kļūda: Baltiešu kristīgās studentu apvienības Annabergā vietā jābūt: Latviešu studentu apvienība Vācijā.

Baltijas pētīšanas institūta gada grāmata tiek iespiesta, un biedri veicinātāji to saņems kopā ar biedru kartēm.

Laipns lūgums iemaksas nesūtīt čekos — lielo atvilkumu dēļ, bet naudas pārveduma veidā.

Bonnā, 1954. g. 14. aprīlī.

BIEDRĪBAS PILNSAPULCE

Neatkarīgās latviešu labdarības un savstarpējās palīdzības biedrības ģenerālsapulce notiks 1954. g. 1. maijā, plkst. 7.00 vakarā, Mozart Hall telpās — 328 E. 86. ielā, Ņujorkā.

Dienas kārtībā: 1. Ģenerālsapulces atklāšana. 2. Ģenerālsapulces vadības vēlēšanas. 3. Iepriekšējās ģenerālsapulces protokola pieņemšana. 4. Valdes ziņojumi un budžets. 5. Revīzijas komisijas ziņojumi. 6. Ārstniecības fonda jautājumi. 7. Valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas. 8. Dažādi jautājumi.

Valde.

ZIEDOJUMI

LIELDIENU AKCIJAS IETVAROS

DV Toronto nod. aprūpei ziedoja:

I. Brants $1.00, Rolands K. $0,75, Ritvaldis J. $1.00, Mednis A. $1.00, Sm. Ašenieks $1.00 J. Liberis $1.00, J. Briedis $1.00, kopā ar iepriekšējiem $121.25.

R. Grava stundas algas ziedojums $20.00, P. Broks $12.00.

Latvisks paldies atsaucīgajiem viedotājiem.

DV Toronto nod.

DV pr-ks pulkv. V. Janums Montreālā

Uzsākot savu apciemojumu DV nodaļās Kanadā, plkv. Janums Lielajā Piektdienā ieradās Montreālā un tās pašas dienas vakarā piedalījās vietējās DV nod. valdes paplašinātajā sēdē, kur pārrunāja un apspriedā dažādus jautājumus, kas saistīti ar DV organizācijas darbību. Nākošā dienā viesis piedalījās DV biedru sanāksmē, kurā sniedza informāciju par izstrādātajiem DV darbības noteikumiem, kas, izņemot dažus sīkus grozījumus, ir cieši saskaņoti ar Cedelghēmas statūtiem, un piemērojami visām zemēm.

DV politiski - sabiedriskās vadlīnijas, kuru projektu izstrādāja CV iecelta komisija un pieņēma DV Vācijā, ir jau noraidītas Anglijā un Kanadā. Ja arī DV ASV tās noraidīs, tad projekts būs „aprakts".

Viesis iepazīstināja arī ar aprūpes līdzekļu sadali Vācijā, uzsverot, ka grūtākā stāvoklī Vācijā atrodas tieši vieglākie invalidi, jo tiem pensiju maksas ir zemas, un bieži vien TBC slimie, jo starp tiem ir arī tādi, kas dažādu apstākļu dēļ pensijas nesaņem.

Viesis ieteica aktivizēt arī tiešo aprūpes veidu, bet tā, lai tas būtu labi saskaņots.

Raksturodams apstākļus Bērzainē, V. Janums izteica cerības, ka gala rezultāts būs iepriecinošs. Viesis atzinīgi atzīmēja kādas inženieru rotas pieteikto pakalpojumu Bērzaines un tās apkārtnes uzpošanai.

Pēc DV biedru sanāksmes sekoja DV nod. rīkotais tējas vakars. To atklāja nod. pr-ks J. Lavs ar īsu uzrunu. Sekoja V. Januma referāts „Militāri - politiskais stāvoklis pasaulē".

Referāts guva klausītājos siltu atsaucību. Nod. valdes vārdā sekretāre V. Dzirne pasniedza viesim nodaļas dāvanu — spieķi iemontētu lietussargu, ar novēlējumu, lai tas kalpotu kā saulainās, tā lietainās dienās.

Lieldienu svētkos viesis piedalījās Otrās ev. - lut. draudzes dievkalpojumā, pēc kam V. Janums referēja par tautiešu dzīvi Vācijā. Savā referātā viesis iepazīstināja klātesošos arī ar apstākļiem Bērzainē un ļoti atzinīgi izteicās par mūsu sardžu un darba rotu vīriem, kas sniedz lielu atbalstu tautiešiem Vācijā. Pulkvedis nodeva Montreālas latviešu saimei sveicienus no tautiešiem Vācijā un izteica pateicību par šejienes tautiešu atsaucību grūtdieņu aprūpes darbā.

Par referātu viesim pateicās DV nod. sarīk. daļas vad. O. Strazdiņš.

Apciemojuma laikā pulkvedim mājvietu devā Montreālas DV nod. valdes loc. O. Zilkalns. Pulkvedis apciemoja arī konsulu V. Tomsonu, bijušos armijas laika draugus, kā arī sava kaujas pulka cīņu biedrus.

Lieldienas svētku vakarā viesis devās tālākās apciemojuma gaitās pie pārējām DV nodaļām Kanadā. Par gūtajiem iespaidiem Montreālā pulkvedis izteicās ļoti atzinīgi.

O. K.

PIEMINĒSIM CERĪBU ZEMI — KURZEMI

DV Toronto nodaļa 8. maijā rīko svinīgu aktu un koncertu.

8. maijs izklaidus izdzītajai latviešu tautai iezīmē drūmu pagrieienu pēdējās ticības un pēdējo cerību sabrukumā. Šai dienā mūsu varonīgajiem Kuremes aizstāvjiem, kas tik ilgi bija pretojušies milzīgajam sarkano uzbrucēju pārspēkam, bija jānoliek ieroči, lai cerību zemi atdotu izmisuma, tumsas, chaosa un iznīcības varai. To karavīru piemiņai, kas pēdējie cīnījās šīs elles vārtu priekšā, lai nekad vairs neredzētu saules gaismu, DV Toronto nodaļa rīko 8. maijā, plkst. 7,30 vakarā piemiņas brīdi ar koncertu, aicinot piedalīties visus mūsu tautiešus. Aktu atklās LNAK valdes pr. A. Svennes uzruna, bet par dienām Kurzemē pēc 8. maija, sarkanās varas pirmajā terrora laikā, stāstīs Elmars Škobe, kas vairākus mēnešus pēc kapitulācijas pavadījis Kurzemes mežos kā partizāns. Viņa stāstījums atklās daudz baigu pārdzīvojumu un daudz jaunu, interesantu faktu, kas līdz šim nav bijuši atklātībā zināmi.

Vakara otrā daļā piedalīsies Dainas koris, TLNT ansamblis rež. M. Bērziņas vadībā ar īpašu uzvedumu — „Brāļa atgriešanās". Alma Mača ar deklamācijām un Vera Leinvebere ar klavieru solo.

Sarīkojums notiks technikuma telpās, Lipinkota — Harborda ielu stūrī.

GATAVOJOTIES DISKUSIJĀM PAR „DIEVA ZEMI"

Latviešu Preses biedrības Kanadas kopas diskusiju vakars par V. Kārkliņa romānu „Dieva zeme" ir klāt: — svētdien, 2. maijā, pl. 6 vakarā, Sv. Andreja baznīcas telpās ko as pr-ds Dr. H. Tichovskis par šo romānu lasīs referātu, Ang. Gailīte korreferēs, pēc tam debates un jautājumus ievadīs preses kopas biedri. Klausītāji aicināti piedalīties jo kuplā skaitā. Vēlams grāmatu pirms tam izlasīt. Ieeja — pret labprātīgiem ziedojumiem.

KANADĀ

TORONTO

● Toronto Latviešu biedrības Inženieru un tehniķu kopas kārtējā sanāksme notiks piektdien, 30. aprīlī, TLB namā, 198 Osler St. Profesors V. Burkevics runās par metallu rūdīšanu. Sākums plkst. 7.30.

● Toronto lietuviešu sporta klubs Vītis rīko 8. maijā lielu sportistu balli, kurā laipni ielūgti visi baltieši. Balle notiks „Club Top Hat" telpās. Sākums plkst. 8,30.

HAMILTONA

● DV Hamiltonas nod. rīkoja 23. aprīlī plkst. 19, Rumāņu zālē, 20 Murray St., W., pulkv. V. Januma viesošanās vakaru. Pēc apsveikumiem un viesu runām sekoja saviesīga dzīve ar deju.

● Hamiltonas latviešu draudzē kristīts Edmunds Tālivaldis Ķikauka.

Hamiltonas latviešu draudzē laulāti Pēteris Vilibalds Švēde un Vera Stilba.

ONTARIO

● Kanadas ķirurgi pētī tāda procesa atrašanu, kas dotu iespēju sterilizēt kaulus, nesagraujot viņu šūnīņu struktūru, lai tos varētu uzglabāt noteikti ilgu laiku izmantošanai operācijās, kur nākas aizstāt lauztos kaulus pacienta ķermenī. Toronto General Hospital ārsts, Dr. F. P. Djuvars, runājot kādā Toronto sanāksmē izteicās, ka izdevies kaulu uzglabāt sešus mēnešus saldētavā bez bojājumiem. Tomēr ķirurgu iespējas saņemt kaulus no „kaulu bankas" — tos var iegūt tikai, amputējot citu pacientu locekļus — ir ierobežotas, un medicīnai būtu ārkārtīgi līdzēts, ja kaulus varētu uzglabāt ilgāku laiku.

Iespēja neaprobežotu laika sprīdi uzglabāt kaulus, dotu iespēju iztikt bez pacienta kaulu izņemšanas vienā vietā, lai tos ieliktu citā.

● Pagājušā gada kalnrūpniecības rekorda sniegumus šogad Ontario province vēl pārsniegs, paziņojis Ontario provinces parlamentā nesen kalnraktuvju ministrs Kālijs. 1953. g. kalnraktuvju produkcijas vērtība aplēsta uz 460.476.113 dol. Visos province rūpniecības apvidos sagaidāmi jauni un ievērojami sasniegumi. Austrumontario, kuru kādreiz uzlūkoja par mazvērtīgu, veidojas plaša radioaktīvo metallu meklēšanas akcija. Arī dzelzrūdas meklēšana ir ieguvusi svarīgu nozīmi. Visā visumā Ontario province pagājušā gadā pieteikti 29.000 „kleimi", kas jāatzīst par rekorda skaitli. Tomēr ir norādījumi, ka šogad šie skaitļi vēl pieaugs.

LASĪTĀJU VĒSTULES

VĀCIJAS UN MŪSU SOCIĀLISTI

Noklausoties pulkv. V. Januma referātu Montreālā un salīdzinot ar atreferējumu no citām vietām, daži apgalvojumi izsauc pārdomas un uzstāda neatbildētus jautājumus. V. Janums Bostonā saka: „Es neesmu ar stulbumu sists, lai cīnītos pret pasaules sociāldemokratiju." Tātad, cīņa pret Br. Kalniņu un viņa stābu izslēgta, jo viņš ir neatņemama daļa no pasaules sociāldemokratijas. Tālāk jājautā, vai vācu tauta, vācu strādniecība, kas iemina dubļos sociālistu aģitātorus, sakāva Marksa praviešus un deva uzvaru Adenaueram, bija stulba? Saprotams, ka Zviedrijas latvieši nevar vienoties un nekad nevienosies ar to nogrupējumu, kuru vada, pareizāki vazā", „tromantnieks" Bruno Kalniņš. Ja vācu tauta savu sociālistu aģitātorus iemina dubļos, tad ir pēdējais laiks darīt to pašu ar Bruno Kalniņa Zviedrijā vadīto nogrupējumu un nepierakstīt netīru veļu tiem, kas cīnās pret mūsu partiju kreiso nogrupējumu. Ir skaidrs, ka katrā zemē, kur būs latviešu sarkanais Alkazārs, tur nekavējoši radīsies „netīrā veļa." Kamēr uz latviešu trimdas politiskās skatuves figurēs Zviedrijas pavalstnieks Bruno Kalniņš, ir velti cerēt uz sadarbību.

V. Janums Bostonā saka: „Ne mani, nedz sūtni R. Zariņu neaicina uz sociālistu un arodbiedrību kongresiem. Tur aicina Bruno Kalniņu vai Dr. Ogriņu." Vai par to būtu jāskumst?!

Br. Kalniņš savā biļetenē dižojas, ka Kerstens viņa aicināts braucot uz Zviedriju, bet pēdējais Zviedrijā nevēlējās pat uzklausīt „aicinātāja" liecību. Tālās Amerikas pilsonis labāki zina Br. Kalniņa vērtību nekā mūsu politiķi."

J. S., Montreālā

PIEZĪMES PAR A. ĀBERA RAKSTIEM

LA 3. aprīļa numurā Alfreda Ābera raksts „Kas veicinājis dialekta attīstību Latgalē?" ir atskaņa viņa paša rakstam LA 24. februāra numurā. „Tumšs tukšums Latgales pagātnē." Ābos rakstos Ābers tomēr nav „cēlis cepuri patiesībai," kur tas vajadzīgs, bet pats izgudrojis vēsturiskus faktus, nolikdams tā laika pāaudzi, kuŗai mums jāpateicas, ka šodien mēs esam latvieši.

Lai gan Ā. sevi dēvē „esmu tīrs un īsts latgals," viņš tomēr iespieddarbu aizliegumu ironiski nosauc par „tā saucamais." Ir šodien varas, kuŗas ar līdzīgu epitetu „tā saucamais" zaimo mūsu tautas svētumus, sakot arī „tā saucamās" Latvijas brīvības cīņas."

Ā. apgalvojums: „Latviešu rakstu valodu vidusdialektā pirmie sāka luterāņu mācītāji..." ir pat elementārās vēstures nezināšana.

Tikpat nepareizi teikts, ka latgaļu lūgšanu grāmatās kaut kas būtu bijis iespiests poliski.

Bargais iespieddarbu aizliegums skāra katoļticīgo Latgali, kur toreiz dzīvoja un vēl šodien dzīvo latvieši — latgaļi.

Ja Ā. apgalvo, ka īstākie latgaļi neesot vis ģeografiskajā Latgales apgabalā, bet gan rietumos no Pededzes — Aiviekstes, izklausās, it kā, piem., varakļāniešiem, rēzekniešiem, agloniešiem, dagdāniešiem u. c. gribētu pat atņemt latgaļu nosaukumu. Šo latviešu likteņa aplūkošana ir tikpat svarīga kā pārējo, kas gan, diemžēl, mūsu oficiālajās Latvijas vēstures grāmatās pavisam maz ievērots!

Ir daži tuvredzīgi politikāņi, kas uz Latgali skatās vienpusīgi, nepamatoti nosaukdami latgaļus par „separātistiem", kā arī apgalvodami, ka katoļu garīdznieki kultivējuši dialektu.

Latgalē jau sen pirms aizlieguma bija izveidojusies garīgā rakstniecība. Slavofilu spaidus iespiest grāmatas krievu burtiem tauta ignorēja, jo šie burti bija vienkārši krieviski. Tas pats būtu noticis ar spaidiem par tautai nepazīstamo gotu burtu lietošanu. Daži, pavisam nedaudzi, gotu burtu un vidus izloksnes pratēji bija Krustpils un Barkavas apkārtnē, bet ne viscauri Latgalē.

Tikai nedaudzi pārnovadu literticīgie latvieši bija pazīstami tā laika Latgalē kā krodzinieki, „čapaslotāji" (pūšļotāji), „foļvarku" (pusmuižu) rentnieki un kā cītīgi cara ierēdņi, kuŗi, piemērodamies tā laika krievu politikai, zobojās par katolicismu un vietējām paražām. Ne viņi saprata latgaļus, ne latgaļi viņus. Kāda gan viņiem varēja būt kultūrālā ietekme toreizējā Latgalē?

Tiesa, visā pasaulē vēl šodien katoļu garīgā satura (tikai!) grāmatu titullapā ir bīskapa ackepts. Jāpiezīmē, ka, lasot Rupaiņa Māra mostas, jāapbrīno autora dzijās zināšanas teoloģijā — ir iespējams, ka tās radušās autoram konsultējot ar teologiem. Vai tas būtu kas kompromitējošs?

Cienību savas tautas pagātnei! Etnogrāfiskā dažādība ir mūsu tautas lepnums un bagātība. Pagātnes notikumi mums neliedz būt vienotiem! **Rīkums, Kanadā**

Dr. V. Māsēns saslimis

KLB priekšsēdis Dr. V. Māsēns nopietni saslimis un ievietots slimnīcā, kur tam 21. aprīlī izdarīta operācija. Viņa stāvoklis uzlabojies. Dr. Māsēns pārcieta nopietnu operāciju jau pag. gadā.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

30. aprīlī DV Dāmu komitejas „April, april" balle, 125 Broadview Ave.
1. maijā, Itona firmas auditorijā Ņujorkas latviešu teātŗa viesizrāde Anšlava Eglīša Labāki cilvēki.
2. maijā, plkst. 2,30 TLBS skolas rīkotā Ģimenes diena ar māksl. E. Karlsones - Kukaines piedalīšanos.
2. maijā, plkst. 6 vak. Sv. Andreja baznīcas zālē LPB Kanadas kopas literārs diskusiju vakars par V. Kārkliņa romānu „Dieva zeme".
7. maijā Toronto latviešu studentu kopas Ziedu balle Kolumbus zālē.
8. maijā, 19. divīzijas pieminas dienas koncerts.
8. maijā Sv. Andreja baznīcas zālē Baltiešu stīgu kvarteta koncerts ar I. Nāruna piedalīšanos. TLB.
9. maijā DVTK izrādē E. Vildes „Pūķis".
9. maijā, plkst. 12.30 Sv. Andreja baznīcas zālē Mātes diena. Rīko Toronto Latviešu jaunatnes pulciņš Lāpa.
14. maijā, DV Maija balle Kolumbus zālē.
14. maijā, Sv. Andreja baznīcas zālē Latviešu sestdienas ģimnazijas audzēkņu vakars. Annas Brigaderes Lolitas brīnumputna I cēl. skolēnu trupas uzvedumā.
16. maijā, Sv. Andreja baznīcas zālē T. Ķeniņa klavieru studijas gada noslēguma vakars.
22. maijā, Sv. Andreja baznīcas zālē Ernas Ošiņas - Bērziņas baletstudijas audzēkņu vakars. Pianiste Edite Timermane - Ozola.
28. maijā DV Dāmu komitejas Operešu vakars.
29. maijā Baltiešu Sporta Federācijas balle Kolumbus zālē.
30. maijā Sv. Trīsvienības b-cas zālē Martas Tūteres audzēkņu vakars.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wrigth Ave. Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās

„Augstspriegums" padomju mākslinieku

VIESIZRĀDĒ TORONTO

Dziedonis Mariss Vētra atstāj zāli. — Pirms koncerta beigām tam seko arī latviešu preses pārstāvji.

Kā jau presē vairākkārt ziņots, boļševiku interese pēdējā laikā ievērojami pievērsusies arī Kanadai. Viņi piedēvē kanadiešiem ne vien „izdevīgus" tirdzniecības līgumus, bet gatavi tos iepriecināt arī sporta spēlēs un ar savu mākslu. Sešu padomju mākslinieku viesošanās pagājušā nedēļā Toronto pārpildītajā Meseja zālē liecināja, ka arī kanadiešu interese par boļševikiem ir liela. Kanadiešu - padomju tuvināšanās biedrība, kuŗas protektorātā koncerts notika, var būt apmierināta, ka „draudzība" arvien vairāk nostiprinās . . .

Taču tas varēja tā likties tikai ārēji. Piecu policijas ierēdņu norīkošana jau pirms koncerta sākuma nama ārpusē liecināja, ka tālajiem ciemiņiem no viņpus Dzelzs aizkara var būt arī nedraudzīgi sagaidītāji, un vietējās administratīvās iestādes rēķinājušās arī ar varbūtējām pretpadomju demonstrācijām. Zināmi modrības soļi bija vērojami arī no koncertu rīkotāju puses, jo zālē publikas uzvedībai visu laiku rūpīgi sekoja arī lielāks skaits civilistu. Seši stipri vīri bija izraudzīti arī mākslinieku apsargāšanai, lai tos netraucētu preses laudis. Tāpat nepieļāva zālē ienest fotoaparātus. Tikai mūsu laikraksta fotografam H. Kliģeram izdevās nofotografēt „Rīgas tenoru" Arturu Frindbergu, kuŗa uzņēmum redzams šī raksta beigās.

Publikas solus lielā skaitā piepildīja emigranti — boļševiku okupēto zemju pilsoņi un žīdi. Dabiski, ka arī latviešiem bija zināma interese par mākslinieciem, kuŗu vidū sevišķi vēlējās redzēt nepazīstamo Rīgas dziedoni A. Frindbergu.

Raibā un parastos koncertos nekad neredzētā auditorija bija sadalījusies it kā divos naidīgos lēģeros — padomju viesu cienītājos un pretiniekos. Visā koncerta laikā zālē bija jūtams zināms „augstspriegums". Piekritēji māksliniekiem sirsnīgi aplaudēja, pretinieki priekšnesumu laikā demonstratīvi klepoja un trokšņoja. Koncerta laikā kāds apmeklētājs no balkona pat raidīja starpsaucienus krievu valodā. Kanadiešu avīzes, kam visi šie blakus apstākļi bija svešāki, savās recenzijās tāpēc atzīmēja: „Mākslinieki nekas, bet publika — vai, vai!"

Pulciņš latviešu apmeklētāju turējās vienkopus. Viņu vidū bija arī dziedonis Mariss Vētra un daži latviešu trimdas preses pārstāvji. Tie nepalika neievēroti arī koncerta „civīlai sardzei". Rezultātā Marisu Vētru koncerta laikā izraidīja no zāles. Situācijai kļūstot draudošai, pirms programmas beigām zāli atstāja arī karikaturists E. Keišs, laikr. „Latvija - Vācijā" korespondents A. Kalniņš u. c., jo bija aizdomas, ka koncerta sardzes vīri tos, priekšnesumiem beidzoties, publikas burzmā varētu fiziski atšķirt. Arī Toronto lielā dienas laikraksta „The Telegram" mākslas recenzentu redzēja sēdam pēdējā rindā.

Programmas daļā uzstājās Leonids Kogans (vijole), prof. Pāvels Serebrakovs (piano), Elizabete Chavdara (soprāns), Arturs Frindbergs (tenors), Sofija Golovkina un Leonīds Ždanovs (baletdejotāji). A. Frindbergs ar labu dikciju latviski nodziedāja „Rīga dimd" un vairākas operu ārijas. Māksliniekus pavadīja pianiste Golina Maksimova. Pēc koncerta atkārtojuma Toronto, padomju viesi dosies turnejā arī uz citām Kanadas pilsētām.

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

VIENPRĀTĪBAS SAUCĒJI

Kāda pavisam dīvaina, pat skumja vēsts pienākusi no Zviedrijas. Ka tur notiek visādas trakas lietas un sabiedrisko spēka vīru asinis brīžiem siţ it karstu, augstu vilni, nav nekas jauns, bet nu noticis gluži kuriozs gadījums. Šī vēsts skan tā:

„Grūti, varbūt pat pavisam neiespējami uzturēt vienotu garu tanīs centros, kur daudz bijušo — kungu, saucamais „augšslānis." Tāds centrs Zviedrijā līdzās Stokholmai ir Upsala, kur sevišķi baidās no vienības un vienotības gara.

Upsalā pag. rudenī nodibinājās DV nodaļa. Tās priekšnieks nav vecais Upsalas latviešu ģenerālis, bet pulkv.-ltn. H. Ģinters. Šī nodaļa ļoti nepatīk kreisajam spārnam, kas to visādi nicina un nievā. DV nodaļa, kā pats par sevi saprotams, nolēma rīkot pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas vakaru, kuŗā piemiņas runu bija solījies sacīt pulkvedis K. Lobe. Bet — pāris dienu pirms piemiņas vakara upsaliešus pārsteidza apkārtraksti, ka tai pašā dienā un stundā otru Kalpaka piemiņas vakaru rīko citi ļaudis — tie, kas nostājušies kontrā DV, ar ģenerāli E. Kalniņu kā runātāju.

Un rīkoja arī!

Un te nu interesanti bija vērot, ka arī dažas upsaliešu ģimenes bija sašķēlušās: viens ģimenes loceklis ieradās vienā, otrs otrā Kalpaka piemiņas vakarā! Bet dažs, kam neērti bija iet vienā, bet neiet otrā un kas nespēja izšķirties, bija „saglābis" sevi, pēkšņi „saslimdams."

Bet otrā dienā pulkveža O. Kalpaka piemiņas dievkalpojumā bija ieradušies gandrīz vienīgi DV, turpretī no pretinieku puses tikai divi — trīs!

Paceļas jautājums: Kā nu Upsalā būs turpmāk? Ar 18. novembŗa u. c. svinībām?"

Ak, upsalieši — paraugāties pār plecu — vai aiz stūŗa neglūn jau kāds trešais „rīkotājs"?

Mikroskops

TRIMDAS CHRONIKA

Mūsu laikrakstā lasāma Latvijas vēstures chronika no senatnes līdz mūsu dienām. Vēsture nu reiz ir tā retā lieta, kam nav gala nevienā galā. Mēs varam būt vispazemīgākie un viskautrīgākie cilvēki, tomēr arī trimdinieki raksta lielajā laika grāmatā savas rindas nākamajām audzēm. Kā mēs to rakstīšanu izdarām?

Laikrakstos mēs lasām gan Nujorkas, gan Filadelfijas, Čikāgas un citas chronikas, bet nekur nemanām kādu rakstot visas trimdas chroniku.

Pirmajā trimdas posmā Vācijā LCK latviešu trimdas archīvs tiesībsarga Jēk. Rasmaņa vadībā rakstīja visas latviešu trimdas notikumu chroniku. Tagad atkal pie Amerikas latviešu apvienības darbojas latviešu trimdas archīvs. Viens no archīva svarīgākajiem uzdevumiem varētu būt trimdas chronikas rakstīšanas turpināšana. Mēs nekad nevaram zināt — un jo sevišķi atomu laikmetā — kādi dokumenti paliks pāri vēsturniekiem Latvijas vēstures rakstīšanai tuvākā vai tālākā nākotnē.

Saturns

SPORTISTU LAULĪBAS TORONTO

Ernestu Skujiņu (Sporta apvienības priekšn. vietn.) un Birutu Benconi (Sporta apvienības sekr.) Toronto Sv. Andreja b-cā salaulāja māc. A. Čops.

Āriju Brīmani (volejb. un basketbolistu) un Nansiju Janševski (volejbolisti) Toronto Sv. Andreja b-cā salaulāja māc. A. Čops.

J. Kreija uzņ.

Atkal leģionāru jautājums zviedru presē

Baltiešu bēgļu un leģionāru jautājums atkal reiz uzvandījis polemiku zviedru presē. Lieta iesākās ar kādu rakstu Stokholmas laikrakstā „Dagens Nyheter", kuŗā bija aizrādīts, ka politiskie bēgļi vislabāk saprotot, kas ir brīvība. Tā kā amerikāņu nācijas veidošanā liela loma piekrīt politiskiem bēgļiem, tad ar to esot izskaidrojama amerikāņu tautas turēšanās pie brīvības ideāliem. Arī Zviedrijā Baltijas politiskie bēgļi esot ienesuši un nostiprinājuši brīvības ideju.

Uz šo rakstu nekavējoties atsaucās sociāldemokratiskais „Morgen Tidningen" ar pamācību, ka bēgļiem esot jāuzvedas rātni, un tie ar savu aktīvitāti nedrīkstot saasināt Zviedrijas attieksmes ar Padomju Savienību. „Dagens Nyheter" pēc tam asi uzbruka sociāldemokratu laikrakstam un atgādināja sociāldemokratiskā ārlietu ministra Undena runu 1945. g. 23. novembrī, kad viņš pateica, ka latviešu leģionāri jāizdod krieviem, un nāca ar apgalvojumu, ka Baltijas tautas neesot bijušas nobriedušas neatkarībai un tādēļ neesot ko uztraukties, ja Krievija tās atkal ietilpinājusi savā territorijā. Protesta balsis pret sociāldemokratu viedokli atskanēja arī citos zviedru laikrakstos.

Tad arī paši baltiešu bēgļi pacēla savu balsi un piesūtīja zviedru presei savu paskaidrojumu, kuŗu bija parakstījuši latviešu, igauņu un lietuviešu pārstāvji — M. Čakste, A. Rejs un I. Šeiņus. Šinī paskaidrojumā bija atspēkoti visi pārmetumi Baltijas valstīm, it kā tās nebūtu nobriedušas neatkarībai un neesot spējušas izveidot demokratiju, aizrādot, uz lielajām saimnieciskām grūtībām, kādas šīm tautām nācās pārvarēt, un lielajiem sasniegumiem saimnieciskā, sociālā un kultūras laukā savas neatkarības laikā. Šis baltiešu paskaidrojums bija ievietots vairākos zviedru laikrakstos.

Traucē Amerikas Balss raidījumus

Lai cīnītos prēt Amerikas balss un citu „nevēlamu" raidītāju klausīšanos, Austrumvācijā lielo traucējošo raidītāju vietā sacelti mazi ar 50 W jaudu, kuŗi spējot apmēram 6 km rādijā nosegt katru nevēlamo vilni. Līdz šim esot uzstādīti 250 šādi mazās jaudas traucētāji, un Austrumvācijas fabrikas ražojot vēl 600, kuŗus komūnisti uzstādīšot visās lielākās PSRS un satelītu pilsētās.

BAZNĪCA DZIMTENĒ KOMŪNISMA KALPĪBĀ

Pirms kāda laika parādījās grāmata angļu valodā, ko bija izdevis Maskavas patriarchāts, publicējot 288 lappusēs dokumentus un materiālus par Padomju Savienības baznīcu „miera konferenci", kas notikusi 1952. g. no 9.—12. maijam kādā klosterī Zagorskā. Visi slavējuši „miera karognesēju" Staļinu.

Šinī konferencē no Latvijas ev.-lut. baznīcas piedalījies Gustavs Turss, apzīmēts par archibīskapu un virsvaldes prezidentu, Alfons Vecmanis, Kandavas iecirkņa prāvests un virsvaldes loceklis, un Arvīds Kauliņš, Rīgas pilsētas prāvests un virsvaldes loceklis.

No Latvijas vēl piedalījušies Romas katoļu bīskaps Pēteris Strods, Liepājas diocēzes apustuliskais vikārs kopā ar Jūliju Vaivodu, Liepājas diocēzes bīskapa ģenerālvikāru, kas nosaukts par kūrijas kanceleru un katedrāles dekānu.

Turss teicis garu runu, kuŗā paskaidrojis, ka visi mācītāji un draudzes locekļi parakstījuši Stokholmas miera akciju 1950. g. un petīciju piecu lielo miera paktam 1951. g. Attēlā G. Turss redzams stipri nosirmojis.

Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudze sakopojusi daudz ziņu par baznīcas dīvi dimtenē. 1948. g. Rīgā notikusi okupētās Latvijas ev. - lut. baznīcas ģenerālsinode, kuŗā pieņemta jaunā satversme un G. Turss ievēlēts par archibīskapu un baznīcas virsvaldes prezidentu. Baznīcas virsvaldē ievēlēti 6 locekļi: Doma baznīcas dekāns G. Šaurums, prāvests A. Kauliņš, prāv. P. Kleperis, prāv. A. Vītols, baznīcas priekšnieks K. Šlosbērgs un tieslietu maģistrs J. Vergers.

Kaŗa laikā nopostītas 42 baznīcas un stipri bojātas 90. Pastāv 322 draudzes, kuŗas apkalpo 118 mācītāji. Jāatgādina, ka Latvijā 1944. gadā bija 279 draudzes

Šis komūnistu kalps esot latvietis Arturs Frindbergs. Kas viņu pazīst?

Foto H. Kliģeris

VAIRĀK ATSAUCĪBAS

Latviešu organizāciju skaits brīvajā pasaulē sniedzas pāris simtos un gandrīz ikvienas statūti runā par latviešu nacionālās kultūras saglabāšanu un propagandu citu tautu sabiedrībā. Mēs esam pārliecībā, ka organizācijas šo mērķi cenšas īstenot, kaut arī lielais vairums tīri lokālās robežās.

Politiskā cīņa Latvijas neatkarības atgūšanai aktualizējusies ar Kerstena izmeklēšana komisijas darbību komūnistu noziegumos Baltijas valstīs. Apspiesto tautu tiesību jautājums arvien biežāk dzirdams lielvalstu starptautiskos kongresos. Šīs politiskās akcijas, ko svešniecības gados neatlaidīgi veicinājusi baltiešu aktīvitāte, jāpapildina ar mūsu nacionālās kultūras sasniegumu demonstrējumiem rietumu sabiedrībā, tādā kārtā bez atslābuma latviešu tautas atbrīvošanas jautājumu atgādinot un uzturot degpunktā.

Šai kultūras akcijā visiem līdzekļiem veicināma mūsu mākslas un literatūras izdevumu iznākšana svešvalodās. Mēs tāpēc lūdzam atbalstīt tāda rakstura kapitālizdevumus angļu valodā, kādi ir — V. Tones darbu mape un Latvian Literature.

Ja latviešu organizācijas iegādātos tikai vienu eksemplāru minēto kapitālizdevumu izvietošanai rietumu sabiedrībā — bibliotēkās, institūtos, iestādēs, organizācijās, presē un citur, būtu panākts neatlaidīgs kāpinājums mūsu tautas likteņa atgādināšanā un pavērts ceļš līdzīgu izdevumu turpināšanai.

Iespēju robežās šo darbu tapšanu sekmējis Latviešu nacionālais fonds Skandinavijā. Lūdzam arī pārējās organizācijas un visas latviešu sabiedrības brīvajā pasaulē nedalītu atsaucību šo kapitāldarbu izplatīšanai.

Milda Salnais, Teodors Reiters, pulkv. K. Lobe, prof. R. Siksna, ing. T. Vītoliņš, Veronika Strēlerte, Jānis Tepfers, Andrejs Eglītis, ģen. V. Tepfers Dr. V. Ģinters.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

ČIKĀGA

Latviešu nacionālā centra Čikāgas nodaļas pilnsapulce notika 10. aprīlī. To atklāja nodaļas priekšsēdis inž. E. Gallens un vadīja A. Osis. Plašu pārskatu par nodaļas darbību sniedza E. Gallens, A. Būmanis un V. Landmanis.

Februārī pagājis viens gads, kopš nodaļa sākusi darboties. Šajā laikā rasta dzīva atsaucība latviešu sabiedrībā Čikāgā, pulcinot kuplu biedru skaitu cīņai par Latvijas brīvību. Nodaļa ir par biedri ALA, un kopš dibināšanas dienas aktīvi ar saviem pārstāvjiem piedalījusies Čikāgas latviešu sabiedriskajā dzīvē — I. Latviešu Dziesmu svētku rīcības komitejā un Čikāgas latviešu organizāciju apvienībā. Labas attieksmes nodibinātas arī ar lietuviešiem un igauņiem. Ārpus Čikāgas nodaļu reprezentējis priekšsēdis E. Gallens, piedalīdamies kā delegāts ALA's kongresā, konferencē Vašingtonā un apspriedēs ar Amerikas valsts un sabiedriskiem darbiniekiem. Nodaļas biedri vākuši parakstus par labu ASV kongresa loc. Kerstena akcijai — izmeklēt komūnistu briesmu darbus okupētās Baltijas valstīs. Sapulce izteica līdzšinējai valdei pateicību par neatlaidīgi veikto darbu.

Par nodaļas priekšsēdi no jauna ievēlēja E. Gallenu, valdē līdzšinējos V. Landmani, A. Būmani un A. Eglāju, bet no jauna H. Kreiceri un A. Osi. Valdes kandidātos palika R. Līdaks un K. Kaņepājs, bet par revidentu P. Vilips.

Dažādos jautājumos plašākas debates izraisīja pārrunas par ALA's darbību.

Kad 1952. g. rudenī Austīnā nodibināja latviešu svētdienas skolu, tautieši sašķēlās 3 daļās. Viena daļa prasīja skolu likvidēt, otra — skolā mācīt tikai ticības mācību, trešā — skolu ar pilnu latviešu skolas programmu!

Skola sāka darboties Ciānas draudzes telpās, bet draudzes sapulce nolēma skolu likvidēt. Šo lēmumu tomēr neievēroja. Ievēlēja skolas padomi. Tās lēmumus nejāva realizēt, lietojot veto. Par spīti visām šīm grūtībām, skola tomēr pag. māc. gadā pulcināja ap 70 skolnieku un attīstīja sekmīgu darbību. Lūzums nāca šī māc. g. sākumā, kad skolai neatļāva sasaukt vecāku sapulci. Aizgāja visi cenzētie skolotāji, skolnieku skaits noslīdēja līdz 30. Tad daži uzņēmīgākie vecāki privātā kārtā panāca latviešu valodas skolotājas atgriešanos. Bet pa to laiku latviešu skola bija pārvērsta par bībeles skolu un bērnu draudzi ar savu kesteri, pērminderiem, kollektēm utt. Latviešu bērniem tomēr labāk patīk iet latviešu skolā, dziedāt latviešu tautas dziesmas un gatavoties svētku sarīkojumiem. Tā Austīnas latviešu skola vēl pastāv.

Lieldienās skolēniem bija izdeva parādīt saviem vecākiem un viesiem, ko un kā viņi skolā mācījušies. Dziedāšanas un fiziskās audzināšanas skolotāja bija iestudējusi plašu programmu gan individuāliem, gan grupu priekšnesumiem; visvairāk vērības veltījot dziesmai un ritmoplastikai. Vai turpmāk nevajadzētu padomāt arī par dažiem dialogiem Latvijas vēsturē un ģeografijā? Varbūt šāda metode no paidagoģiskā viedokļa programmas sagatavošanā svētku sarīkojumiem izrādīsies par vislabāko trimdas apstākļos.

Sevišķu atzinību šoreiz izpelnījās Ieva Biķerniece, Ināra Skudre, Ivārs Švānfelds un Egons Velde. Daudz sirsnīgu pateicības vārdu no vecākiem izpelnījās arī programmas iestudētāja. Bet diezgan pūļējušies arī citi skolotāji. Publika priekšnesumiem sekoja ar dzīvu interesi. Programmas veicējiem izdalīja pa kastei kādas tērauda fabrikas izstrādājumu paraugus rotaļām.

Visus ienākumus ieskaitīja skolas fondā, kas paredzēts skolotāju atalgojumam.

-ģietis.

KALAMAZŪ

Kalamazū, sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes bēru kasē par tās priekšnieku ievēlēts Alfrēds Krūmiņš, jo līdzšinējais pr-ks K. Kaņeps no šī amata atlūdzies. Par valdes locekļiem ievēlēti: Jēkabs Grotēns, Emilija Jansone, Auseklis Elksnis un Roberts Ozols. Revizijas komisija: Teodors Kalniņš, Hermanis Salenieks un Nikolajs Daulbergs.

18. aprīlī, Kalamazū, vietējās augstskolas kapellā notika A. Priednieka — Kavaras koncerts. Klavieŗu pavadījumu veica V. Stelpe. Apmeklēts varēja būt kuplāki.

Pie Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut latviešu draudzes līdz šim pastāvēja arī Lansingas kopa, kuŗu arī apkalpoja draudzes mācītājs J. Turks. Kopā bija 59 pilntiesīgi draudzes locekļi un 25 bērni. Kopa sašķēlusies divās daļās: viena nodibinājusi patstāvīgu draudzi, aicinot mācītāju J. Turku vinus apkalpot. Bet otra daļa paliek pie sv. Jāņa ev.-lut. latviešu dr., neprasot, lai mācītājs pie viniem brauktu regulāri.

Kalns

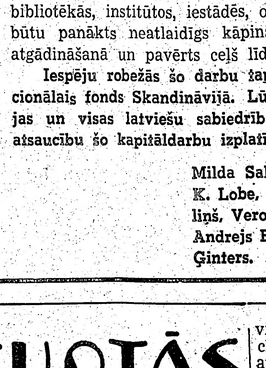

— Ko nozīmē pavasarīgs nogurums? Vai tad ziemā tev nepietika laika atpūsties?

Plkv.-ltn. O. Neimanis

BRĪVĪBAS CĪŅAS DAUGAVAS KRASTOS

ATMIŅAS PAR ĢENERĀLI KĀRLI GOPPERU

Ģen. K. Goppers ir viens no atviešu veco strēlnieku Ziemassvētku kauju izcilākajiem varoņiem. Viņu 1944. g. 26. aprīlī atrada noslepkavotu Rīgas tuvumā — Ulbrokas mežiņā, apraktu kopīgā bedrē ar citiem čekas upuriem. 6. maijā nelaiķi apglabāja pie Latvijas Mātes kājām mūsu tautas svētnīcā — Brāļu kapos.

Nav mans nolūks šeit sīkāk izţirzāt viņa kaŗavīra gaitas va izcelt nopelnus Latvijas labā — tas darbs lai paliek mūsu vēsturniekiem. Es gribu tikai atzīmēt dažus spilgtākos un raksturīgākos momentus no šī mūsu dižā tautieša dzīves, kuŗai pa daļai pats esmu bijis aculiecinieks.

I

Pulkveža Kārļa Goppera vārdu pirmoreiz dzirdēju 1916. gadā kad vēl atrados krievu armijas daļā, tieši Pēterpilī.

1916. gadā rudenī ar Latviešu strēlnieku pulku organizētāja J Goldmaņa gādību mani pārskaitīja no krievu vienības uz Latviešu strēlnieku bataljoniem. Kad parastajā atvadu vizītē stādījos priekšā savam pulka komandierim pulkv. Šeremetjevam, viņš, uzzinādams, ka esmu latvietis un dodos uz latviešu vienībām, mani lūdza izdevīgā gadījumā nodot sirsnīgus sveicienus pulkvedim Gopperam, ar kuŗu viņš esot kopīgi cīnījies frontē un kās ar savu varonību un izcilajām virsnieka spējām esot ieguvis augstākās priekšniecības atzinību un ciņas biedru nedalītu cieņu. Bez tam krievu pulkvedis mani lūdza informēt viņu par pulkv. Goppera turpmākajām kaŗavīra gaitām kam viņš sekošot ar sevišķu interesi. Šos lūgumus izdevās izpildīt ātrāk nekā sākumā cerēju.

Latviešu vienībās mani sākumā iedalīja rezerves bataljonā, ka atradās Valmierā un ko tajā laikā komandēja pulkv. Goppers Ikviens jaunāks virsnieks pirmo reiz stādoties priekšā savam pulka komandierim pārdzīvo zināmu satraukumu. To gluži dabisk izjutu arī es, kad iegāju pulkv Goppera kabinetā. Šo uztrauku mu vēl pavairoja apziņa, ka man jārunā ar kaujās rūdītu virsnieku, kas bija jau apbalvots ar visiem krievu kaŗa ordeņiem, kādus vien iespējams piešķirt virsniekam līdz pulkveža dienesta pakāpei, un par kuŗa drošsirdību un varonību bija atnākuši nostāsti jau no krievu pulkiem. Bet līdz ar pirmajiem sarunas brīžiem šis mans satraukums izzuda. Un kaut arī Goppers bija parasti visai paskops un atturīgs vārdos, tomēr nevarēja neizjust to vienkāršību, sirsnību un labvēlību, ar kādu pulkvedis — par to es vēlāk atkārtoti pārliecinājos, — allaž mēdza izturēties pret jaunākiem kaŗavīriem, ar to it kā netieši uzsverot, ka latviešu strēlnieku vidū nevar un nedrīkst būt plaisas starp priekšniekiem un padotiem, kur pati pasāktā cīņa pienākumu ziņā bija padarījusi visus daudzos tūkstošus strēlnieku par līdzīgiem savas tēvzemes aizstāvjiem.

Apmeklējuma beigās mani sagaidīja liels pārsteigums — pulkvedis mani uzaicināja nākošo svētdienu uz pusdienām, kur kopā ar vēl dažiem citiem virsniekiem iepazinos tuvāk nevien ar paša pulkveža, bet arī ar viņa dzīves biedres viesmīlību un sirsnību.

PULKV. GOPPERS ZIEMASSVĒTKU KAUJĀS

Rezerves bataljonā pulkv. Goppers nepalika ilgi. Pēc visu strēlnieku bataljonu pārdēvēšanas par pulkiem pulkv. Gopperu iecēla par 7. Bauskas pulka komandieri pulkveža Auzāna vietā, kuŗam tika uzticēta 2. latviešu brigādes komandēšana. Jau decembŗa sākumā pulkv. Goppers rezerves pulku bija nodevis pulkv.-ltn. Sinātam, tomēr ilgāku laiku nevarēja sagaidīt no Ziemeļfrontes rezerves kaŗaspēka inspektora, kuŗa stābs atradās Tērbatā, priekšrakstu doties uz savu jauno dienesta vietu. Jo kaut arī 2. latviešu brigādes komandieris pulkv Auzāns bija telegrafiski paziņojis pulkv. Gopperam, ka viņa klātiene frontē ir nepieciešama, un kaut arī pats pulkvedis savukārt ar telegrammu bija lūdzis pasteidzināt pārcelšanas priekšraksta izsūtīšanu, tomēr Ziemeļfrontes rezerves kaŗaspēka inspektora stābs turpināja vilcināties, aizbildinoties ar paša inspektora atrašanos komandējumā Pēterpilī. Tas nu bija par daudz Goppera pacietībai, un viņš, nesagaidījis attiecīgo priekšrakstu, ap 20. decembŗi devās tieši uz fronti pulkveža Auzāna ricībā. Pēc dažām dienām sākās vēsturiskās Ziemassvētku kaujas, kuŗās pulkv Gopperam ar savu pulku izdevās pārraut ienaidnieka fronti un vēlāk aiziet vāciešiem tālu aizmugurē, ieņemot Ložmetēju kalnu Par šīm cīņām pulkv. Gopperu apbalvoja ar virsnieku 3. šķiras sv. Juŗa krusta ordeni, un tas arī bija vienīgais gadījums visā Pirmā pasaules kaŗa laikā, kad latviešu virsniekam piešķīra tik augstas pakāpes apbalvojumu. Pulkv. Goppera personisko drošsirdību vislabāk raksturo tas fakts, ka viņš sava pulka priekšgalā un kopā ar pašām pirmajām uzbrukuma vienībām, kas visas bija ieģērbtas baltajos tērpos, ielauzās vācu pozicijās.

Saprotams, pēc Ziemassvētku kaujām par pulkv. Gopperu ar apbrīnošanu un godbijību runāja visur — kā frontē, tā arī tālu aizmugurē. Tāpat kā kapteinis Briedis viņš pēkšņi bija kļuvis par savas tautas atzītu un godātu kaŗavīru. Tāpēc kā izsmiekls izlikās Ziemeļfrontes rezerves kaŗaspēka inspektora pieprasījums, kas bija adresēts 2. Latviešu brigādes komandierim pulkv. Auzānam, nodot pulkv. Gopperu kaŗa tiesai par patvarīgu rīcību — aizbraucot uz fronti bez attiecīgas priekšniecības pavēles. „Bet es tiem kungiem kārtīgi atbildēju," vēlāk par šo gadījumu stāstīja pulkv. Auzāns, „tagad tie būs apmierināti un liks Gopperu mierā!" Izrādījās, ka galvenais iemesls vilcināšanai Gopperu pārcelt no Valmieras uz Rīgas fronti bija Baltijas vācu muižnieku iesniegtās sūdzības Pēterpilī, lai kompromitētu viņu par revolucionāru un neuzticamu elementu, jo, lūk, latviešu pulkvedis bija atļāvis rezerves pulka kaŗavīriem vakara jundā dziedāt tautas lūgšanu nevis pēc oficiālā teksta: Dievs, svētī Baltiju, bet gan — Dievs, svētī Latviju.

ATVADĪŠANĀS NO 7. BAUSKAS PULKA

Tūlīt pēc 1917. gada februāŗa revolūcijas, 7. Bauskas latviešu strēlnieku pulkam kā vienai no vislabākajām un disciplinētākām vienībām uzdeva pildīt garnizona dienestu Rīgā un pulkv. Gopperu iecēla par Rīgas garnizona priekšnieku. Savu uzdevumu šajā politiski neskaidrajās pārejas laikā Bauskas pulks veica godam. Bet jau aprīļa mēnesī pulkv. Goppearm ar grūtu sirdi vajadzēja no pulka šķirties, jo viņu iecēla par 1. Latviešu brigādes komandieri aizejošā ģen. Misiņa vietā. Par pulkv. Goppera aiziešanu no pulka skuma ne tikai pulka virsnieku saime, bet visi pulka kaŗavīri. Tā Bauskas pulkam tik īsā laikā pēc kārtas bija jāšķiras otrreiz no izcilā komandiera.

Savu pēdējo atvadīšanās pavēli Bauskas pulkam pulkv. Goppers, izsakot atzinību pulka kaŗavīriem par krietno stāju kā frontē, tā pildot garnizona dienestu Rīgā, nobeidza vārdiem: „Bet ne man par to jums, kaŗavīri, pateikties — pateicību teiks jums brīvā Latvija!"

Nebija šaubu, ka šajā pulkveža ticībā Latvijas nākotnei pirmoreiz droši un atklāti bija pasvītrotas visu latviešu strēlnieku ilgās un lielākās cerības — mūsu kopīgās cīņas jēga un dziļākais nozīmīgums.

PRETDARBĪBA STRĒLNIEKU MULSINĀTĀJIEM

Jau februāŗa revolūcijas sākumā, kad krievu kreisie elementi izdeva savu „slaveno" pavēli Nr. 1., kuŗa sekmēja disciplīnas sagraušanu, sākās krievu armijas morāliskais sabrukums, un ciņas griba saplaka. 12. armijā gandrīz tikai latviešu strēlnieku vienībās valdīja disciplīna un tās bija vēl spējīgas atvairīt smagākus ienaidnieka uzbrukumus. Tādēļ boļševiku aģitātori kuplā skaitā bieži sāka apmeklēt strēlnieku pulkus, un centās sašķobīt viņu stingrās rindas. Pret strēlnieku mulsinātājiem, kas nāca ar dažādiem vilinošiem solījumiem, pulkv. Goppers uzstājās ar visu savu autoritāti. Viņš bieži pats uzstājās strēlnieku sanāksmēs, kuŗās aicināja kaŗavīrus neklausīt šiem aģitātoriem, bet būt saprātīgiem un nezaudēt cīņās iegūto latviešu labo slavu un godu. Cik liela ietekme bija pulkveža Goppera personībai uz latviešu strēlniekiem tajā satraukumu laikā, par to liecina kāds atgadījums, kas notika 1917. gada jūlija mēnesī.

Nākošajā numurā — ģen. K. Goppers atgriežas brīvajā Latvijā.

CEĻA VĀRDI

Dzīve ir nebeidzama atvadīšanās, nāve atgriešanās mūžībā.

Rodēns

✲

Uguns nekad nebeidzas, pazūd tikai tas, kas sadeg. Es nezinu, kur, kad un vai vispār dzīves ritumam ir kāds nobeigums.

Konfūcijs

✲

Tikai nāves apziņa dara dzīvību stipru.

Novāliss

✲

Pacietību! Nekad nepadoties pagurumam! Nav nekādas gudrības — vienīgi uzmanība, patiesīgums, griba ir katram māksliniekam nepieciešamās īpašības.

Rodēns

✲

Māksla ir valdniece miera laikā, kalpotāja cīņās.

Adastra.

Cīņa par genosida konvenciju

Prof. R. Lamekins redakcijas kollēģijas sēdē

Grāmatas Padomju noziegumi pret Latvijas tautu, valsti un kultūru redakcijas kollēģijas sēdē 9. aprīlī piedalījās arī prof. Dr. R. Lemkins, genosida konvencijas ierosinātājs. Viņš tagad ir mācības spēks Jēlas universitātē un par savas dzīves mērķi ir spraudis cīņu pret genosidu. Kara laikā visi viņa piederīgie krituši par upuru Hitlera genosidam Polijā. Bēgot no Polijas prof. Lemkins kādu laiku uzturējies arī Latvijā. Prof. Lemkins deva vērtīgus norādījumus un padomus grāmatas sastādīšanas darbā un iepazīstināja kollēģijas locekļus ar cīņu, kāda noris ap genosida konvenciju.

Kad īsi pēc kara Apvienotās Nācijās iesniedza prof. Lemkina ierosināto genosida apkarošanas konvencijas projektu, pret to nenostājās neviena nācija, arī Padomju Savienība. Bet 1947. g. atklātībā parādījās kāda brošūra, kurā Padomju Savienība apvainota genosida lietošanā Baltijas valstīs. Padomju Savienība tad saprata, cik bīstama tai var kļūt šīs konvencijas pieņemšana, un uzsāka pagrīdes cīņu pret to. Savā spēlē komūnisti veikli pratuši iesaistīt dažas amerikāņu organizācijas, kas neapzinīgi kalpo komūnistu mērķiem. Šo organizāciju mērķis ir novērst diskrimināciju pret nēģeriem un žīdiem ASV, ko tās atzīst par svarīgāku nekā veselu tautu iznīcināšanu aiz dzelzs aizkara. Viena no redzamākām personām ASV, kas pazīstama ar savu nelabvēlīgo nostāju pret genosida konvenciju, ir Elinora Rūzvelte, paskaidroja prof. Lemkins.

Apvienotās Nācijās padomju delegācija atklāti nenostājās pret genosida konvenciju, bet ar veikliem gājieniem cenšas to aizstāt ar 1) Cilvēka tiesību deklarāciju un 2) Nirnbergas prāvas atzinumiem. Cilvēka tiesību deklarācija nosoda atsevišķa cilvēka nonāvēšanu, bet tajā neiet runa par veselu tautu iznīcināšanu. Nirnbergas prāva, savukārt, nesatur nekādu apsūdzību pret Padomju Savienību.

Tam par spīti, genosida konvenciju ir jau ratificējušas 43 valstis, kas aptver apm. pusi no visas cilvēces. Līdz ar to šī konvencija ir ieguvusi starptautiska likuma spēku, un tautu iznīcināšana ir atzīta par noziegumu. Šīs konvencijas izmantošana pret Padomju Savienību tomēr stipri kavē tās, ka ASV to nav ratificējušas. Prof. Lemkins neatlaidīgi turpina savu cīņu, lai arī ASV pievienotos šai konvencijai un aicina arī latviešus iesaistīties šinī cīņā.

„Nesakiet, ka jūs šeit nekā nevarat līdzēt," teica prof. Lemkins. „Es minēšu vienu iespēju: augustā Evanstonā pie Čikāgas notiek vispasaules kristīgo baznīcu konference. Būtu liela nozīme, ja latviešu garīdznieki iepazīstinātu konferenci ar genosidu Latvijā, it sevišķi baznīcas sagraušanu."

Genosida konvenciju pašlaik aspriež Rietumvācijas parlaments. Sakarā ar to prof. Lemkins nosūtījis vēstuli ministru prezidentam Adenaueram, kurā tas norāda uz Baltijas valstīm kā genosida upuri. Sagaidāms, ka bez Rietumvācijas konvenciju tuvākā laikā ratificēs vēl Irāna un Venecuēla.

Jauns tehnikas žurnāls

Rosīgā Montreālas latviešu inženieru un tehniķu kopa jau ilgāku laiku gudroja par tehnikas žurnāla izdošanu latviešu valodā. Tagad visi priekšdarbi tiktāl paveikti, ka pirmais numurs jau drīz parādīsies lasītājiem. Par atsevišķa tehnikas žurnāla izdošanu latviešu valodā domas var dalīties, un varbūt viena daļa attiecīgo interesentu domās, ka tādu jau ir pārpilnam angļu valodā. No vienas puses skatoties tā tas arī ir, bet tiem trūkst vienas iespējas — izmainīt savus pieredzējumus, atziņas un jaunatradumus tieši latviešu tehnisko darbinieku starpā. Mēs visi, un arī mūsu inženieri un tehniķi, kaut arī bruņoti ar ļoti labām zināšanām un praktisko pieredzi, nonākot savās darba vietās, sajūt dažus robus savās zināšanās gan par specifiskiem svešo zemju tehnikas paņēmieniem, celtniecības veidiem, tā arī par svešo terminoloģiju un citiem apstākļiem, kas ir raksturīgi ārpus Eiropas zemēm.

Žurnāls, ar nosaukumu Tehnikas apskats, iznāks ik pa 3 mēnešiem un satura plašums un vispusība, dabiski, būs atkarīga no pašu lasītāju līdzdarbības. Tādēļ arī žurnāla redakcija aicina visus latviešu inženierus un tehniķus visā pasaulē piedalīties ar saviem rakstiem žurnāla satura veidošanā. Pirmais numurs jau atrodas sagatavošanā un to drīzumā izsūtīs visiem apzinātiem latviešu inženieriem un tehniķiem visā pasaulē. Viņu atsaucība arī izšķirs žurnāla turpmāko pastāvēšanu. Pēc redakcijas informācijas, pirmajā numurā ar rakstiem piedalās: prof. V. Burkēvics, inženieri: A. Spūrmanis, A. Kroms, I. Drupals, I. Frišmanis, K. Ieleja, Z. Pērkons u. c. Žurnāla saturā bez galvenās principiālo rakstu daļas paredzētas vēl šādas nodaļas: chronika, inženieru un tehniķu biedrību dzīve, kollēgas darbā, techniskā izglītība un aroda tiesības, jaunākais techniķā un zinātnē un techniskā prese un literatūra. Žurnāla vāku zīmējis mākslinieks V. Laiviņš. Galvenie redaktori: A. Spūrmanis un K. Ieleja. Abonēšanas maksa ir nolikta ļoti zema — tikai lai segtu patiesos žurnāla sagatavošanas izdevumus, un tā ir 60c par numuru, $2.00 par 4 numuriem. Iespiešanas veids — foto spiede.

Visu korespondenci un manuskriptus žurnāla redakcija lūdz sūtīt redaktoriem: A. Spūrmanim 4890 Walkley Ave, Apt. 11, Montreal, Que., Canada, vai K. Ielejam, 2120 Sacramento St., Berkeley 2., Calif., U.S.A. **O. Kr.**

Lūdz atbrīvot Hesu un Neirātu

Rietumnieku okupācijas varu augstākie komisāri iesnieguši memorandu krievu augstākajam komisāram, ar kuru prasa vienoties par cietuma režīma atvieglošanu Špandavā ieslodzītajiem lielajiem kara noziedzniekiem, kā arī par „trakā Rūda" — Hesa un vecā Neirāta atbrīvošanu smago slimību dēļ.

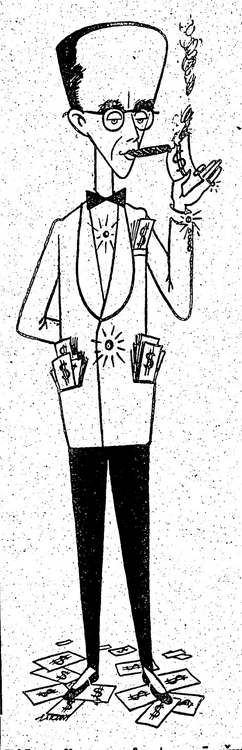

Ridout firmas nekustamu īpašumu pārdevējs Toronto — latvietis Arnolds Bērziņš pārdevis nekust. īpašumus par 1 milj. dolaru un ieskaitīts firmas „Miljonāru klubā" par biedru. Jaunais „miljonārs" šaržista Ed. Keiša skatījumā.

LATVIETIS RĪKO VĪRALTA IZSTĀDI

Nesen mirušā igauņu grafiķa Eduarda Vīralta darbu lielākais krājums atrodas latviešu mākslinieka Reinholda Kalniņa rokās.

Draudzība igauņu un latviešu mākslinieku starpā izveidojusies. abiem ilgus gadus uzturoties Parīzē. Kalniņa kollekcija aptver pāri par 200 Vīralta darbu. Kalniņam bijis daudz jāpūlas, lai savāktu tik daudz Vīralta darbu. Viņš uzpircis šos darbus Parīzes antikvāriātos un no privātām personām. Kalniņa kollekcijā atrodas reti un vērtīgi Vīralta darbi. tur ir viņa paši pirmie, kā arī pēdējie darbi. Šīs kollekcijas pašreizējā vērtība ir apm. 25.000 dol.

Daļu no savas kollekcijas Kalniņš bija izstādījis Somu izglītības biedrības telpās, Ņujorkā, kur notika Vīralta piemiņas akts. Akta dalībnieki uzņēma šo latviešu mākslinieka pakalpojumu ar dziļu gandarījumu.

Lai dotu iespēju igauņu, latviešu un lietuviešu mākslas cienītājiem pilnībā iepazīties ar Vīralta darbiem. R. Kalniņš bija sarīkojis Vīralta darbu izstādi savā studijā, 43 Charlton St., Manhatanā, (tel. CH 2-8763), no 16. līdz 25. aprīlim.

Reinholds Kalniņš savu mākslinieka karjēru sācis Parīzē, kur pavadījis kādus 20 gadus. Viņš izbraucis no Latvijas 1921. g., mācījies Parīzē un guvis panākumus mākslā. Viņš ir tipisks franču skolas pārstāvis. 1939. g. Kalniņš atgriezās Latvijā; tai pašā laikā Vīralts no Parīzes atgriezās Igaunijā. 1944. g. R. Kalniņš dodas uz Zviedriju, kur nodzīvo 8 gadi un sarīkojis vairākas izstādes. Pirms gada Kalniņš apmetās uz dzīvi Ņujorkā. Dzīvodams ASV, Kalniņš iecerējis rīkot savas izstādes Zviedrijā un Parīzē, bet par savas izstādes rīkošanu Amerikā vēl nav domājis.

Valentīns Pelēcis

TUMSAS PLAUKSTĀ

Dievs saules sieku dāvāja diena
Un vēlēja pasaulē sēt.
Saknes caururba klintis,
Smiltājos asni dīga,
Bet — klusa un bezgalīga
Aiz dienas palika nakts.

Augumu — augumiem gana
Saules bija un varas!
— Un alkās neganti asās
Dzīvībā nākušie mīlēja sevi:
Mēs jaunie šai rindā,
Ar saldāku būtības dvašu!

Nakts — milzīgā plaukstā,
Tur dienu ar sauli
Un pasaules tīruma trūdiem,
Lai jaunām saknēm ir aizdars
Un pumpuriem kaislāka smarža,
Pirms aisiet šie panākti aukstā...

KUR VALDA NAUDA — KLUSĒ ANGĻU SIRDSAPZIŅA

SPECIĀLZIŅOJUMS „LATVIJAI AMERIKĀ NO HONGKONGAS

Hongkongā, Ķīnā. — Dzīve sarkanās Ķīnas „bambuka" aizkara priekšā pēc triju lielo vienošanās Londonā atvieglot tirdzniecību ar komūnistisko bloku ir izraisījusi lielu „andeļu" rosību.

Šī angļu kolonija ir viena no turīgākajām. Šeit paceļas simtiem daudzstāvu veikalu un tirdzniecības firmu biroju celtņu, kas pieblīvētas precēm un kur darbojas tūkstošiem firmu aģentu. Cenas ir ļoti zemas (30—50 proc. zemākas nekā Kanadā). Precēm nav muitas nodokļu (izņemot alkoholiskos dzērienus un tabakas preces), jo Hongkonga ir brīvosta. Lai gan sarkanā Ķīna dižojas atņemt no angļiem atpakaļ 22. jūdžu dziļu cietzemes „priekštilta" poziciju, tad tomēr tā ir tikai tukša dižošanās. Ko tad Mao-Tse-Tungs darīs ar šo zemes gabalu, kas vēl priekš simts gadiem bija neapdzīvots kalnājs? Tagad angļi uztur dzelzceļa satiksmi ar komūnistiem (Kavlūnas - Hongkongas - Kantonas līnija). Katru dienu pa šo līniju kustas vairāki, preču pieblīvēti, vilcieni. Pie robežas nekāda stingra kontrole nav redama, un, droši vien, komūnistu Ķīnā „paklusām" ieripo daži labs stratēģiskiem materiāliem piekrauts vagons. To apstiprināja vairāki ķīniešu tirgotāji un AP ziņu aģentūras Hongkongas korespondents, ar kuriem šī ziņojuma autoram bija izdevība pārmīt vārdus. Galvenais, Hongkongā valda nauda; ja tā ir, tad nekādi morāli vai citi aizspriedumi neapstādinās tirdzniecību ar sarkano Ķīnu. Te nevar vainot vienīgi angļus; katrai lielākai brīvās pasaules firmai ir sakari ar komūnistu Ķīnu. Tas notiek ļoti atklāti, komūnistiem Hongkongā ir pašiem savas bankas, lai financētu vajadzīgos iepirkumus.

Vienu no šīm bankām Hongkongā bija uzsācis celt Čangkaišeks, bet kolīdz viņu padzina no cietzemes, angļi pasteidzās šo banku nodot nobeigšanai Ķīnas jaunajiem kungiem — komūnistiem. Jā, Hongkongā jūs varat pirkt, ko vien sirds vēlas un naudas maks atļauj.

Pati kolonija ir ļoti tīra, atskaitot nabadzīgo rajonu. Hongkongas sala ar saviem augstajiem namiem atgādina Sanfrancisko, bet, pilsētu tuvāk apskatot, rodas eiropisks iespaids, vienīgi ļaužu sejas rāda, ka te ir Ķīna. Kolonijas lielākais iedzīvotāju vairums ir ķīnieši (2.500.000) un tikai 250.000 ir baltās rases pārstāvju. Šeit sasopami daudzi kādreizējie Šanghajas tirgoņi un agrāk turīgie Ķīnas iedzīvotāji. Sarunā ar šiem bagātniekiem noskaidrojās, ka viņu uzskati par Čangkaišeku Formozā nav sevišķi labvēlīgi. Bet viņi tomēr cer, ka nciaonālistiem izdosies atbrīvot Ķīnu no komūnistu žņaugiem. Pēc viņu izteicieniem tas varot notikt, vienīgi izceļoties Trešajam pasaules karam, un ne vēlāk par trim gadiem.

Hongkongā redzami daudzi angļu karavīri. Ostā vairāki kara kuģi un neskaitāmi preču tvaikoņi. Gaisā dzird nepārtrauktu strūklu iznīcinātāju šalkoņu. Starp Hongkongas salu un cietzemi (Kavlūnu) dzīva kuģīšu satiksme. Visi iedzīvotāji ļoti labi tērpušies. Skaidrī redzama angļu konservātīvā ietekme. Virieši labos uzvalkos (kuru cena ir trīs līdz četrreiz zemāka nekā Kanadā), bet ķīniešu sievietes valkā kleitas ar ļoti dziļu iegriezienu abos sānos (kādi 15 līdz 25 centimetri virs ceļiem). Ķīnieši te ļoti laipni, pat laipnāki par korejiešiem un japāņiem, viņi neizrāda sevišķu lepnību vai augstmanību kā angļi. Ķīnieši ne visai ieredz angļus, tas sakarā ar plašo tirdzniecību starp Lielbritaniju un sarkano Ķīnu. Ēdienu cenas te arī ir ļoti zemas, piemēram, krievu ēdienu cena: borščs un šašļiks ar kāpostiem un skābētiem gurķiem 5 Hongkongas dolari ($1.00 — HK 5.80), apmēram 85 centi.

Īso ziņojumu var summēt šā: Hongkonga ir sarkanās Ķīnas paradīze un morālie principi šeit neeksistē; tiešām kauna lieta, ka Lielbritanijas imperija var tik ļoti grimt savās „machinācijās" ar brīvības principu apspiedēju — komūnistisko Ķīnu.

Hongkongā, Ķīnā, aprīlī.

Hugo Atoms

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. BALDUMA

GARŠĪGI SALĀTI PAVASARĪ

Ziemas mēneši ir jau aiz kalniem. Iestājies pavasaris, un namamātēm rodas jaunas pārdomas. Jārāda pārmaiņa ģimenes pavārdā ar tik bagātīgajiem pavasara ražumiem un saknēm, kuri barības vērtību ziņā ir bagāti vitamīniem un minerālvielām.

Runājot par salātiem, vispirms jāsaka, ka ar vārdu „salāti" nav jāsaprot tikai salātu lapas, galviņas, vai arī endīves, ūdenskreses vai līdzīgi zaļi augi.

Salātus gatavo arī no vārītām un nevārītām saknēm, augļiem, dažādām gaļas šķirnēm un zivīm, kurus sagatavo ar salātu mērci un pasniedz aukstus.

Liela nozīme salātu sagatavošanā ir garšvielām. Salātiem nav ieteicams ņemt pārāk asas garšvielas, bet labo garšu jāpavairo ar zaļumu garšām, kā pētersiļiem, lociņiem, dillēm, estragonu, majoranu u. t. t. Sālīšanai var ņemt arī seleriju sāli, var arī pielikt drusku cukura, skatoties pēc salātu sagatavojuma veida. Etiķi var aizstāt ar citrona sulu, kas būs arī daudz veselīgāk. Salātu gatavošanai jāņem pilnvērtīga eļļa, kā olīvu, zemesriekstu. Vispopulārākā tomēr salātiem ir olīveļļa.

Eļļa var būt dažāda labuma, uz ko norāda cenas. Labākām eļļām ir dzeltenīga krāsa, un tās ir dzidras, bet nabadzīgākām — „mākoņaina", zaļgana krāsa. Salātiem lieto arī vārīto un nevārīto majonēzi, skābu un saldu krējumu. Salātu mērces ir ļoti dažādas, bet visām ir klāt drusku skābuma.

Zaļus dārzāju salātus pasniedz galdā tūlīņ pēc to sagatavošanas, bet salātus ar vārītām piedevām jāatstāj pāris stundas, lai iesūcas mērce.

Salātu sakārtojumam jābūt izskatīgam un to garnitūra nedrīkst būt apvītusi. Salāti un saknes, kas sagatavojami nevārītā veidā, ir labi jānomazgā tekošā ūdenī, lai atbrīvotu no smiltīm. Tad atbrīvo no vītušām, cietām un iebojātām daļām.

Saknes ieliekamas uz 10 min. novārītā sāls ūdenī, lai atbrīvotu no varbūtējiem insektiem. Lapu salāti pēc nomazgāšanas nosusināmi drēbē, vai arī notecināmi uz sieta, kurā ieklāta lina drāniņa. Ūdeņainu salāti, sajaucot ar mērci, garšo nejauki.

Lapu salātus negriež ar nazi, bet saplusina ar pirkstiem.

Ja saknes izlieto salātiem, jāgriež vērība uz to, lai pēc iespējas mazāk zustu barības vielas. Saknes ir sautējamas vai arī vāramas nelielā ūdenī.

Jaucot salātus ar mērci, jālieto koka vai kaula dakša un karote. Visas mērces sagatavojamas atsevišķi un tad pārlejamas salātiem.

SALĀTU MĒRCE I

3 ēd. k. salātu eļļas, 1 ēd. k. citrona sulas vai etiķa, drusku sāls, 1 tējk. sasmalcinātu garšvielu.

SALĀTU MĒRCE II

1—2 ēd. k. salātu eļļas, 1 ēd. k. citrona sulas vai etiķa, drusku sāls un cukura, 2 ēd. k. skāba krējuma, 1 mazs sīpols, 1 tējk. sasmalcinātu garšvielu.

Eļļu, citrona sulu un sāli sakuj ar dakšu, līdz rodas bieza mērce. Pieliek sasmalcinātos zaļumus, cukuru, smalki sakapātu sīpolu un skābo krējumu.

ZAĻO LOCIŅU SALĀTI

Lociņus nomazgā un notecina uz sieta, sagriež nelielos gabaliņos, pārlej ar salātu mērci Nr. 1 un atstāj 10 min., lai iesūcas. Lociņu salāti labi garšo pie ātrā veidā gatavotas jēra karbonādes (cepta uz režģiem krāsnī).

KRESU SALĀTI

Kreses ir divējādas — dārza un ūdens kreses. Dārza kresēm nav tik gari kāti. Kreses rūpīgi nomazgā un notecina uz sieta, saplucina un pārlej ar salātu mērci Nr. 1. Kresu salātiem var pielikt klāt šķēlēs sagrieztus radīsus vai arī ar tiem garnēt.

Ūdens kresēm ņem lielos kātus un sagatavo arī ar salātu mērci Nr. 2. Dārza kreses var likt arī pie kartupeļu salātiem vai izmantot kā garnītūru. Kresu salāti labi piederas vistas cepetim.

ENDĪVU SALĀTI

Endīves — kā gludās, tā kruzulainās, lieto salātiem. Saknes un ārējās lapas nogriež. Pārējās lapas rūpīgi nomazgā un sagriež smalkās strēmelēs. Kruzulainās endīves griež tikai gareniski. Lai endīvēm noņemtu rūgto garšu, sagrieztos salātus uz īsu laiku ieliek siltā ūdenī, tad noteicna uz sieta un pārlej ar salātu mērci Nr. 2. Atstāj 10—15 min., lai mērce iesūcas, tad pasniedz galdā līdz ar labi sagatavotu stēku.

SPINĀTU SALĀTI

Spinātu lapas izlasa, atbrīvo no cietākiem kātiem. Labi nomazgā un sagriež smalkās strēmelēs. Sajauc ar salātu mērci Nr. 2 un atstāj 15 min., lai iesūcas.

FORMOZĀ GATAVOJAS CĪŅAI

Mūsu līdzstrādnieks Hugo Atoms Formozā

Ļoti rosīga ir Čangkaišeka vecākā brāļa vadītie slepenpolicisti, kas ar niknu ērgļa skatu novēro katru iebraucēja kustību. Visur redzami bruņoti sargi, gados veceši. Liekas, Čangkaišeka armija sāk novecot. Taipejas internacionālajā lidlaukā negaidīti ieradās „lidojošo tīģeru" kādreizējais komandieris ģenerālis Šenolts, kas nupat nacionālajai Ķīnai pārdeva vienu no savām lidlīnijām (Civil Air Transport). Šenolta lidotāji pašlaik aktīvi piedalās Indoķīnas karā. Taipejas apkārtnē redzami labi apstrādāti rīsu lauki, katra zemes pēda kultivēta. Formozas cietoksnis vēl turas, tāpat kā Hongkonga.

Nacionālie ķīnieši ir pārliecināti, ka viņi varēs atsist sarkanās Ķīnas invāziju pret Formozu, bet vienīgi ar Savienoto Valstu jūras un gaisa spēku atbalstu.

Čangkaišekam ir nepieciešamie kājnieki, tanki un artilerija salas aizsargāšanai, bet gaisa telpas kontrole virs Formozas nav vēl pietiekama, lai atsistu komūnistu uzbrukumus. Nacionālistiem ir labi apmācīti gaisa spēki, bet tie nevar stāties pretim krievu Migiem un ātrajiem strūklu bumbvežiem, kas stacionēti taisni iepretim Formozai.

Nacionālās Ķīnas spēki turpina pieaugt: nupat visi 14.000 bijušie sarkanās Ķīnas karavīri, kuri atteicās atgriezties pie komūnistiem, brīvprātīgi iestājās nacionālistu bruņotajos spēkos. Brīvās Ķīnas cīņas gars ir možs. Visa nacionālistu enerģija tiek veltīta lielajam uzdevumam — cietzemes atbrīvošanai no komūnistu varmākām.

Taipejā, Formozā, aprīļa vidū.

Atjauno Hitlera KZ nometnes

Ar čekas rīkojumu Saksenhauzenā atjaunota Hitlera laika koncentrācijas nometne. Jauniekārtotajā Saksenhauzenas KZ nometnē pēc dažām ziņām īsā laikā tiek ievietoti vismaz 800 politisko cietumnieku, kuri galvenokārt komplektējoties no tiem vāciešiem, kurus pirms neliga laika komūnisti atlaida no cietumiem.

Pirmā grāmata — ODZES ZEM PAPEŽIEM

23. turpinājums

„Voilā," viņš teica laipns un nolicis papļāti aizgāja. Kafija bija laba un stipra, sviesta un siera pietika, un kviešu maize bija gārda un labi izcepta. Abas ceļinieces ēda un cildināja Franciju.

„Es domāju vispirms mums būtu jādodas uz sūtniecību, teica Arne, „jo šo gājienu mēs varam veikt kopīgi. Vēlāk pašķirsimies, lai jums veltīgi nebūtu jātērē savs dārgais laiks."

„Mans dārgais laiks ir pilnīgi jūsu rīcībā," pretojās Abgara Kūmene, „mūzejus, teātrus un operu es labprāt gribētu apmeklēt kopā ar jums un ceru, ka arī Rīgā mēs neatsvešināsimies. Uz sūtniecību varam iet vēlāk, jo mūsu papīri ir kārtībā, un neviens mūs nespiež."

Apspriedušās viņas norunāja vispirms apmeklēt Luksemburgu dārzu un atspirdzināties svaigajā gaisā, jo šis dārzs atradās tuvumā. Kāpņu telpā viņas sastapa viesnīcnieci, melnās drēbēs tērptu pazemu un ņipru sievieti, kura savus melnos matus bija uzspraudusi augstā cekulā un krāšņi ieberzusi lūpas.

„Voilā," viņa rādīja uz pagalma četrstūri, kas bija pilnīgi iejosts ēkā, „tur stūrī dzīvo kāds ārzemju gleznotājs, bet viņš ir nekārtīgs irnieks un viņa gleznas nekur neder, neviens tās negrib! Esmu nodomājusi šo muļķi izsviest, vai nevēlaties viņu apciemot?"

„Nē," Arne tūlīņ atteica, bet Abgara Kūmene izlīdzinādama apsolījās vakarpusē apmeklēt mākslinieku, un viesnīcniece viņai piekodināja:

„Lūdzu neaizmirstiet pateikt, ka es viņu izsviedīšu..."

Uz ielas Arne Ceple teica:

„Šī francūziete ir labsirdīga un ilgi vēl pieturēs gleznotāju un tikai cerēdama uz mūsu pirkumiem, viņa mūs iepazīstināja ar viņa likteni."

Viņas uz īsu brīdi apstājās pie Groza ēstuves un nolēma tur iegriezties savās nevaļīgākajās maltītēs. Pēkšņi Arne izdzirda atskanam no mazā reklāmu veikaliņa krievu valodu un nepatikā sarāvās:

„Atkal krievi," viņa teica „un šis reklāmu namelis man atgādina kādu pagraba spiestuvi Rīgā, Antonijas ielā, kur logā ir izliktas krievu grāmatas un brošūras un kur vēlu nakti pastāvīgi līpina gaismiņa."

„Pasaule ir liela", iedama sacīja Abgara Kūmene, „un šinī pilsētas milzenī dzīvo visādi. Bet ko gan jūs zināt par Antonijas ielas spiestuvi? Atstājiet tādas lietas izlūkošanas policijai un aizmirstiet savas aizdomas, jo mēs tagad atrodamies Parīzē un vēlamies priecāties."

„Jā, te ir daudz krievu bēgļu no Pirmā pasaules kara," nomurmināja Arne. Uz Delambre ielas atradās kāds liels kino, grāmatu veikals, maiznīcas un pārtikas veikali, kas tirgojās arī aiz pusnakts, amatnieku darbnīcas, ēstuves, viesnīcas un īres nami. Piesliedamās lielo bulvāru krustam, šī mazā iela bija bagāta ar dažādu pārpilnību. Viņas devās Luksemburgu dārza virzienā, un saule vēl nebija sakarsējusi ietves, kad aiz Observātorijas, kādas gatves sākumā, netālu no vārtiem ieraudzīja paceļamies lielu un skaistu strūklaku, bronzā izveidotu trauksmaiņu un traku zirgu baru. Skulptūra bija ļoti skaista. Te apkārt smiedamies un čalodami rotaļājās bērni, un viņi meta strūklakas ūdenī papīra gabaliņus un skraidīja pa vecu kastaņu apēnotajiem ceļiem. Abas ceļinieces sasniedza dārzu un devās tā dziļumā. Laukumu zālē kvēloja sarkanas pelargonijas, auga dzīvības koki, bērzi, liepas, kastaņi un svešādi krūmi, un zibsnīja balti marmorā cirsti tēli. Ap kādu platu vāzi, kas izsijāja ūdeni, izplētās otra aka, un uz to lejup veda nolaidenas kāpnes. Kāpņu galā stāvēja gaisa pūšļu un mazu rotaļkuģu tirgonis, un gar aku, pa ceļa vidu mundrā ēzelīša mūgurā jādelēja bērni. Gludenie dārza ceļi lielajā lokā ap aku dega un dzirdkstīja saulē. Caur koku zaļumu Arne pamanīja spīdam kādu izcirstu tēlu un apstājās lai apskatītos.

„Ai, tā ir Francijas karaliene, šī lieliskā Marija Mediči, asprātīgā Indriķa Ceturtā sieva!" viņa izsaucās un vēlējās brītiņu pakavēties, lai apbrīnotu skulptūru.

„Visi šie karaļi bija varmākas, un vienīgi pati tauta dzīvoja ar savu garu," apsēzdamās viņai blakus uz sola, teica Abgara Kūmene.

„Katram laikmetam ir savi laudis," atspēkoja Arne, un viņas klusēdamas lūkojās dārza ainavā. Šinī brīdī viņām pietuvojās un pret strūklaku bērnu vidū apstājās kāds neikdienišķs pāris. Jauns un kārtīgs vīrietis veda zem rokas savu draudzeni, jaunu un spēcīgu milzeni, kuŗas labsirdīgā seja bija pārāk spilgti izdailota, un ausīs viņai bija iekārti lieli, apaļi melni auskari. Smilšzieda tērps bija par šauru varenajam augumam, jo rokas no piedurknēm bija izlīdušas ārā, un tērpa mala tikai nepilnīgi apsedza ceļus. Bikli un mīļi lūkodamās savā draugā un bērnos, viņa kautrīga un apmulsusi slēpa rokas gar sāniem un, brīdi pastāvējuši, viņi devās atkal prom, un Arne redzēja, ka pie liepas, kur ceļš pagriezās jonī, viņi apstājās un skūpstījās.

„Kā Mopasāna laikos..." smējās Arne, un viņa novēroja, ka arī citi dārza apmeklētāji pārsteigti noskatījās uz mīlētāju pāri.

„Mopasāns bija ļoti netikumīgs," murminmāja Abgara Kūmene.

„Jā, bet jūsu cildinātais Robespjērs noslāpa savā netikumīgajā tikumībā," zobojās Arne, un piecēlās, „iesim. Dārzs ir burvīgs, šī pati Revolūcijas sirds!"

Abgara Kūmene klusēja un smaidīja. Kad viņas sāka iet, dienas laiks pēkšņi pārmainījās, un biezi, vēja dzīti mākoņi aizēnoja un pārklāja skaidro debesi un sauli. Svelme izdzisa un izkūpēja ziedos un zālē, dārzs pārvērtās. Šinī pelēkajā gaismā varēja novērot puķu starošanu, tās tagad staroja saules vietā. Laukumos kvēloja pelargonijas, un rožu kociņi bija noliekuši lejup savus zarus un spirgti un glezni mijās un mainījās ar vecām un varenām kļavām, vīksnām un liepām senajās gatvēs šinī skaistajā renesanses dārzā. Kādu ceļa malu izrotāja skulptūra ar briežu māti un briedēniem, un uz dzīvnieku mugurām, ragiem un skropstām lēkāja un spurdza pirbīgie baloži. Mākoņiem savelkoties, iesāka krist lietus piles, un drīz pār dārzu sijājās biezs un silts lietus, un čalodami un triekdami palieveņos no rotaļām sabēga bērni. Bet vējš drīz izdzenāja mākoņus, un gaisa šūpolēs atkal atskanēja bērnu klaigas, un arī abas staigātājas izlīda no kastaņa apakšas un gāja tālāk.

„Lūk," Abgara Kūmene savicināja savu smalko ādas cimdeli, „lūk, Ceples kundze, tur paceļas Luksemburgu pils!"

Viņas stāvēja uz laukuma iepretim pilij. Smilts bija aprasojusi, un vairs neputēja, un gaisā bija sajūtama pilnās vasaras smarža. Stūrī pie lauvām tupēja bērni un baloži un saule apspīdēja celtni, kuŗā reiz bija mituši Lielās Revolūcijas gūstekņi.

„Šīs celtnes un skulptūras gan pauž Marijas Mediči atmiņas par Italiju un Florenci, bet te smaka arī revolūcijas Dantons," teica Arne.

„Kamdēļ jūs pieminat Dantonu?" tagad rājās Abgara Kūmene, „nepieminiet politiku..." un n orūpējusies viņa piebilda, vai nepasteigsimies uz kādu ēstuvi? Ja mēs neizmantosim zināmo laiku, tad pazaudēsim pusdienu, un vakariņas franči ēd pulksten sešos vakarā."

(Turpinājums sekos)

GADSKĀRTĒJĀ ZIEDU BALLE

PIEKTDIEN, 7. MAIJĀ, PLKST. 20.00 COLUMBUS ZĀLĒ, TORONTO

APMEKLĒTĀJU SKAITS IEROBEŽOTS UZ 600

IEEJAS MAKSA DĀMĀM $1.00, KUNGIEM $1.50 BIĻETES IEPRIEKŠPĀRDOŠANĀ LOTUS PUĶU VEIKALĀ, 802 BATHURST ST. GALDIŅI PIEPRASĀMI PA TEL. OX 3873

TORONTO LATVIEŠU STUDENTU KOPA

FACE ELLE

Izrunā „FEIS-ELLI" servjetes

Tas nozīmē sevišķas ērtības, lietojot mīksti pūkainas servjetes, kas vienmēr ir maigi patīkamas degunam. Prasiet

Face-elle

ASTRAS APGĀDĀ NUPAT IZNĀKUŠAIS

KONST. RAUDIVES jaunais romāns

NEREDZAMĀ GAISMA

Ar plašu laikmeta un apstākļu, ar spēcīga mākslinieka iejūtu un iztēli autors tēlo latviešu tautas brīvības norietu. Latvijas traģiskās dienas te atspoguļojas neaizmirstamās ainās un vienreizīgos tēlos. Interesi par darbības norisi kāpina ārstes un priestera dziļā mīlestība, pazīstamu valstsvīru, zinātnieku, mākslinieku un strādnieku likteņu režģi. Cilvēku dzīvi pavada lielas uzdrīkstēšanās, kaislības, sasniegumi un traģiski pametumi. Pāri ciešanām un pazemojumiem atmirdz neredzāma, bet mūžīgi klātesoša Dievišķā gaisma. Šo glīto izdevumu papildina māksl. ED. DZEŅA izteiksmīgais vāka zīmējums. Grāmatai ir 336 lpp., tā maksā iesieta $3.90

DABŪJAMA

DV GRĀMATNĪCĀ

123 HURON ST., TORONTO, TEL. EM 8-0792

Nenokavējiet iegādāties ieejas biļetes Amerikas Latviešu teātra (Nujorkas ansambļa) vienīgai viesizrādei

Toronto, sestdien, 1. maijā, plkst. 19.30 precīzi The Eaton Auditorium telpās

IZRĀDĪS ANŠLAVA EGLĪŠA KOMĒDIJU

LABĀKI CILVĒKI

Režisors OSVALDS URŠTEINS Dekorātors EVALDS DAJEVSKIS

Ieeja $2.50, $2.00, $1.50. Ieejas biļetes iepriekšpārdošanā:

Modern Delicatessen veikalā, 281 Danforth Ave; Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst St.; Little Rīga delikatesu veikalā, 343 Roncesvalles Ave; The Eaton Auditorium, 7. stāvā, College un Yonge ielu stūrī; laikraksta LA kantorī pie P. Ratnieka, 123 Huron ielā.

Auto novietošana Eaton auto laukumā, iebraucot no Bay ielas

SPORTS

JAUNIE KANADAS MEISTARI

Pagājušā sestdienā Montreālā risinājās Kanadas meistarsacīkstes sieviešu volejbolā un vīriešu basketbolā. Sacensību rezultātā radās divi jauni meistari.

Volejbola pirmajā spēlē pārsteidza hamiltonietes, uzvarot TLSK. Pēc MLSK uzvaras pret Spartu šķita, ka montreālietes godam aizstāvēs meistartitulu, taču atrodoties 1. setā pret Toronto LSK 12:3 spēlē pēkšņi iestājās krass lūzums un nācās zaudēt 2 setus. Katrai vienībai gūstot pa vienai uzvarai, meistartitulu izšķīra labākā setu attiecība.

Basketbola pirmajā spēlē, kur vāji darbojās abas vienības, DV pārspēja TLSK. Ļoti interesanti risinājās otrās sacensības sākums, taču spēlei turpinoties Sparta bija spiesta liekties labi spēlējošo montreāliešu priekšā. Arī šeit, tāpat kā volejbolā, bija grūti ticēt, ka Montreāla varētu finālā zaudēt. Taču izrādījās pretējais. Vanagi svinēja pārliecinošu uzvaru. Katrs DV spēlētājs rādīja savu labāko, un sevišķi interesantās spēles rezultātā savā pirmajā pastāvēšanas gadā Vanagi kļuva Kanadas meistars.

Sacīkstes bija labi organizētas, par ko lielākā pateicība pienākas Kvēbekas apg. sporta vadītājam J. Lukstiņam. Skaistu tējas galdu bija klājušas Montreālas dāmas, montreālieši atkal reiz pierādīja, ka viņi ir viesmīlīgākā Kanadas latviešu sporta saime. Visas Montreāls organizācijas bija dāvājušas skaistas balvas. Lai simbolizētu draudzību un saticību latviešu sportistu starpā, Arv. Jurgena ierosinājumā sieviešu volejbola meistaram dāvātais ceļojošais kauss ir nosaukts par Draudzības kausu. DV saņēma Montreālas latviešu dāvāto kausu. Balvas pasniedza konsuls V. Tomsons, kurš ar interesi sekoja 8 stundas sporta sacensībām un pēc tam vēl atrada laiku būt kopā ar sportistiem pie tējas galda.

DV kapteinis Miezītis, saņemot balvu, vienības vārdā pateicās un minēja, ka 17 gados basketbolā nekad nav bijis tik sajūsmināts par uzvaru spēlē.

Sīkāki spēļu atreferējumi laikraksta nākošajā numurā ar R. Bultes ststādīto statistiku.

Sacīkšu tehniskie rezultāti:

Volejbolā:
Sparta — TLSK 15:12; 12:15; 15:12.
MLSK — Sparta 15:5; 16:14.
TLSK — MLSK 16:14; 15:13.

Basketbolā:
DV — TLSK 59:38.
MLSK — Sparta 72:49
DV — MLSK 79:50.

NOORGANIZĒTA VIEGLATLĒTU KOPA

16. aprīlī darbību sākusi Toronto vieglatlētu kopa Tālava, kuras kodols sastādās no kādreizējā trimdas vieglatlētikas cietokšņa, vairākkārtējā trimdas korespondenc-sacīkšu uzvarētājas - Anglijas „Tālavas" dalībniekiem. Par jaunās sporta vienības pr-ku ievēlēts Arv. Zaķis (telef. RI 2679); valdē A. Mackars un R. Miķelsons. Sezonas sākumā tālavieši sagaida spēcīgus pastiprinājumus no Anglijas.

LATVIEŠU VOLEJBOLISTI UZVAR EDMONTONAS M/S

Š. g. 5. aprīlī Edmontonas universitātes vingrotavā notika Edmantonas meistarsacīkstes volejbolā. Piedalījās 11 spēcīgākās vienības, kas sacentās divās grupās, spēlējot katram ar katru, grupu uzvarētāji sacentās finālā. Spēļu pirmajā dienā latviešiem iekrita spēlēt 4 spēles, kuŗās guva vieglu uzvaru.

Cīņas otrā dienā bija jau daudz spraigākas, kaut arī latvieši savu pirmo pretinieku — Armiju pieveica diezgan viegli 2:21. Ar šo skaisto uzvaru latviešu sešnieks bija kvalificējies finālam bez zaudējuma!

Otrā grupā, arī bez zaudējuma, kvalificējās RMCP sešnieks.

Finālspēlēs latvieši pirmo setu beidza kā uzvarētāji ar rezultātu 15:11.

Otrā setā latviešiem zūd cīņas laime, to izmanto RMCP sešnieks un gūst vadību, ko arī notur līdz spēles beigām ar 14:11. Arī 3. setā RMCP vienība gūst punktu pārsvaru 6:2. Šis brīdis latviešu sešniekam arī ir kritiskākais, gandrīz visi spēlētāji ir uztraukti un spēlē nedroši. Latviešu skatītāju uzmudināts mūsu sešnieks atgūst cīņas sparu un latvieši punktu pa punktam tuvojas savam pretiniekam un rezultātu palielinā līdz 14:12.

Beidzot latviešiem laimējas ļoti spēcīgs raidījums (gremde), iegūstot izšķirēju punktu 15:13. Ar to arī latviešu vienība paliek šīs meistarības uzvarētāja, iegūstot uz vienu gadu Edmontonas meistarnosaukumu un ceļojošo statuju.

Visā turnīra laikā, latviešu sešnieks bija techniski pārāks, un ja tas centīsies pārspēt savu vājo vietu, proti, atņemt pretinieka gremdes, tad Edmontonas latviešu sešnieks var stāties pretim kurai katrai labākai Kanadas vienībai.

Vienības sastāvs: J. Zilberts, R. Pētersons, J. Šnepsts, V. Donass, E. Kalniņš, Z. Vilde. Rezervē: M. Dzidrums un H. Tarksis.

Ž. Čaks

ŠIE UN TAS

Anglijas futbola meistarības izcīņas priekšgalā ir nostājusies Volverhamptonas „Volvešs" vienība ar 52 pnkt. Tikai 2 p. mazāk ieguvuši ir Vest Bromvičas vienpalsmits. 14 g. v. dienvidafrikāņu vācu izcelsmes meitene Hermine Geisere veikusi augstlēkšanā 1.63 m augstumu. Britu imperijas sporta spēles (30 jūl. — 7. aug.) Vankuverā atklās feldmaršals Aleksandrs, un atsevišķas vienības sūtīs Anglija, Īrija, Skotija un Velsa. Ričards Fergusons — ASV studējošais torontietis, skrējis telpu sacīkstēs 2 jūdžu distanci 8:55,3 laikā. 7. maijā Dublinā, Irijā, angļi Pīrijs, Heskets un Grīns, melnais franču reprezentants Mimūns un beļģis Hermans taisīs uzbrukumu pasaules rekordam 3 jūdzēs. Turpat valstu sacīkstē boksā tiksies īru un vācu vienības.

April, April Balle

Piektdien, 30. aprīlī, 125 Broadview Ave Toronto

DEJA no plkst. 8 — 2 naktī

Ieeja $1.00 Atlikums aprūpei

DV TORONTO NOD. DĀMU KOMITEJA

J. J. ELLIS

Mūsu firma ar saviem pieciem birojiem un vairāk kā 100 aģentiem piedāvā visplašāko māju izvēli Toronto

$ $ Izdevība $ $

10 istabu atsevišķa mūra māja. 4 istabas pirmā stāvā, moderna virtuve. Divas vannas istabas, izbūvēts pagrabs. Silta ūdens-eļļas apkure, garāža. Jums vajadzīgi $5.000, lai iegūtu šo pirmklasīgo īpašumu pilsētas vakaru daļā. Nekavējieties!!!

Zvanīt V. LIEPIŅAM OL 6321 darbā, LL 6170 mājās.
Birojs — 383 Roncesvalles Ave

Bloor — Dufferin

$3.000 iemaksa 6 istabu atsevišķai dubultķieģeļu mājai. 2 modernas virtuves. Grezna vannas istaba ar dušu. Ūdens-eļļas apkures sistēma. Garāža. Pilna cena $14.500

Zvanīt E. HENIŠAM — ME 2471 darbā, JU 1046 mājās
Birojs — 1072 Bloor St. W.

High Park

$1.000 iemaksa. Atsevišķa septiņu istabu mūra māja divos stāvos. 2 virtuves, 2 vannas istabas. Silta ūdens-eļļas apkure. Garāža.

Zvanīt E. ŠTEINHARDAM — OL 6321 darbā, LA 4028 mājās.
Birojs — 383 Roncesvalles Ave

Montrose — Harbord

$14.900 pilna cena 8 istabu dubultķieģeļu mājai parka malā. 3 virtuves, cietkoka grīdas, 2 garāžas. Samērīga iemaksa, starpība uz vienas atklātas obligācijas 80 dol. mēnesī sedz šīs mājas izdevumus.

Zvanīt L. GARKLĀVAM — OL 6321 darbā, KE 3875 mājās
Birojs — 383 Roncesvalles Ave

AIZDEVUMU SAGĀDE

ST. CATHARINES LATVIEŠU DĀMU KLUBS

rīko š. g. 1. maijā plkst. 7.30 vakarā savu gadskārtējo

ZIEDU BALLI a r

A. BRIGADERES viencēlienu „ČAUKSTENES," kluba dalībnieču uzvedumā

Sarīkojums notiek Page St. 79 (Welland un Page St.) Slovaku zālē. Ieeja $1.25 no pers. (iesk. maizītes)

DEJA pie laba orķestŗa skaņām

KLUBA VALDE

DĀMU IEVĒRĪBAI!

LITTLE BEAUTY SALON

(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE. Tel. ME 5937 (pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

Elektr., ķīmiskie, aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana. Sejas kopšana

---

NAMSAIMNIEKI!

Nodrošiniet sevi ar oglēm, piepildot apcirkņus par

PAZEMINĀTĀM CENĀM

un uz jums izdevīgiem

EARLSCOURT FUELS

firmas maksāšanas noteikumiem.

Ar mazu iemaksu — maksāšanas termiņi sadalīti 9 mēnešos.

Krājumā visu šķirņu ogles- ieskaitot slaveno Reading Antracite

UZSTĀDĀM EĻĻAS APKURES IERICES UZ NOMAKSU un NOSLĒDZAM EĻĻAS PIEGĀDES LĪGUMUS NĀK. SEZONAI

Pasūtinājumus pieņem un tuvāku informāciju latviešu valodā sniedz pārstāvis

K. JANDAVS

no pl. 7 rītā līdz 2 dienā, tel. LY 4532

Vakarā no plkst. 6 — 10, tel. MU 2554

O E. CARSON

LIMITED REALTORS

490 COLLEGE ST., TORONTO WA 4-7121

LATVIEŠU PĀRSTĀVIS

OSVALDS INDZERS MĀJAS HA 7881

Sniedzu pilnīgu informāciju par visu O. E. Carson biroju sludinātām mājām vietējos laikrakstos.

...Vislielākā nekustamo īpašumu izvēle Toronto

...Palīdzība aizdevumu (morgage) sagādē... Pakalpojam iemaksu sagādei līdz 2/3 no pilnas iemaksas.

KĀDĒĻ NEPIEZVANĪT TŪLIT?

ALBERTA SPRŪDŽA FONDS IZDEVIS DZEJU ANTOLOĢIJU

LATGAĻU DZIESMINIEKI

Sakārtojis Aleksis Rubulis. Saturā Fr. Trasuna, Fr. Ķempa, A. Eglāja, A. Rupaiņa, K. Plencinieka, A. Adamāna, A. Sprūdža, M. Andžānes, N. Neiksānieša, Madsalu Jāņa, J. Klīdzēja, M. Skujas, Fr. Murāna, J. Soikāna, A. Rubuļa, R. Mūka, A. Spoģa u. c. dzejnieku darbi. Mag. iur. A. Rubuļa plašs pārskats par latgaļu vēsturi un rakstniecību. Noslēgumā leģenda.

Skaistā iesējumā $2.50

ALBERTA SPRŪDŽA

DAUGAVAS VĒJI

Kultūras fonda godalgota. J. Klīdzēja ievads. Iez. $2.80

JĀNIS ŠĶIRMANTS, 2415 So. Kedzie Ave, Chicago, Ill. U.S.A.

IENĀKUMU MĀJA

Piedāvājam iecienītajā latviešu rajonā DANFORTH — BROADVIEW 8 istabu ķieģeļu māju, ar 2 virtuvēm un dzīvošanai piemērotu pagrabu, tuvu satiksmei un parkam. Īpašums labi uzturēts, un 7 istabas izīrētas ilggadīgiem īrniekiem, kuŗus pēc vēlēšanās varēs pārņemt jaunais saimnieks. Mēneša ienākums no 7 izīrētām istabām $240.00, obligāciju maksājumi kopā ar procentiem $100.00 mēnesī.

Ar šo pirkumu jūs varat sev nodrošināt brīvu pajumti un istiku. Iemaksa $4.500, pilna cena $16.000.

Lūdzu zvaniet P. AVOTIŅAM OL 7561

BRUNO PURIŅŠ Real Estate

LUNSKY OPTIĶIS

WA 1-3924 470 College St.

Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem.

Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

IESIENAM GRĀMATAS

vecos un jaunos izdevumus, kādus vien katrs vēlas, biezos, kiršbrūnos audekla sējumos ar zelta rotājumu un numerāciju, par pieckārt lētāku cenu kā vietējās sietuves, praktiski mūsu klienti sējumu saņem par brīvu

Skatiet mūsu Pavasaŗa kataloga speciālo pielikumu

LATVJU GRĀMATA,
P.O. Box 332, Waverly, Iowa, U.S.A.

MEKLĒJU ZĒNU VECUMĀ NO 16 — 18 G.,

ieinteresētu mācīties atslēdznieka un mēchaniķa amatu diplomēta amata meistara vadībā. Tuvākai informācijai griezties: 32 Eastern Ave, Toronto, Toronto Metal Spinning Ltd.

LATVIEŠU FARMERI

Vēlos strādāt lauksaimniecībā pa vasaru. Esmu vidējos gados un protu lauku darbus. Interesentus lūdzu rakstīt LA kantorī ar

LAUKSTRĀDNIECE (479)

Meklēju ĀDOLFU VEIDI, dzim. apm. 1927. g. Valmieras apriņķī. It kā 1944. g. augustā izsūtīts uz Vāciju. Ja kāds kaut ko par viņu zinātu, lūdzu rakstīt uz šādu adresi. Manfreds Veide, 48 Drew St., Oshawa, Ont., Canada

---

IZĪRĒJAMS

liela, gaiša jaunremontēta nemēbelēta istaba

ar virtuves lietošanu otrā stāvā, ērta satiksme, iespējama parkošana, St. Clair — Bloor rajonā. Zvanīt no 6—10 vak. WA 3-5845.

IZĪRĒJAMA mēbelēta vai nemēbelēta istaba ar virtuves lietošanu. Uz vēlēšanos pilna pansija. Zvanīt katrā laikā. TR 1238, Toronto.

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakaļojumus katrā laikā

ZVANĪT OL 1403, Toronto

IZĪRĒJAMAS 2 nemēbelētas istabas atsevišķi vai kopā. Maza istabiņa izmantojama virtuves vajadzībām. Lūdzu zvanīt WA 4-8224, Toronto. (481)

FAIRBENKS-MORSE

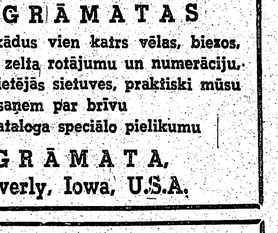

UN CITU LABĀKO FIRMU EĻĻAS APKURES

Par jūsu apkures problēmu

sniedzam paskaidrojumus latviešu valodā. Labojam un iekārtojam visu veidu ūdens, gaisa un tvaika apsildīšanas sistēmas, kā jaunbūvēs, tā arī vecajās mājās

GARNEY & Co

15 BARTON AVE

Toronto, ME 2554

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N. Y.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archib. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis, 331 Argyle St., Port Arthur, Ont.

Māc. V. Sēfers (859 Piccadilly Str., London, Ont.).

Niagārā, 2. maijā, plkst. 2 p.p. jaunatnes iesvētīšana ar dievgaldu All Saint anglikāņu baznīcā, Robinsona ielā. Piedalās māc. J. Vējiņš.

Londonā, 9. maijā, plkst. 4 p.p. Ģimenes dienas dievkalpojums Trīsvienības baznīcā.

St. Katarīnēs, 16. maijā, plkst. 1 p. p. jaunatnes iesvētīšana ar dievgaldu Kristus baznīcā.

Londonā, 23. maijā, plkst. 4 p. p. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā.

Londonā iesvētes mācības sākums 28. jūnijā. Iesvēte 11. jūlijā. Lūdz jauniešus pieteikties iesvētes mācībā.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Hamiltonā, Sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Avenue South) svētdien, 2. maijā, plkst. 4.00 p.p. Ģimenes dienas dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes dāmu komiteja sarīko baznīcas lejas telpās Ģimenes dienas draudzes vakaru. Piedalās Regina Pavasara ar referātu, māksliniece Maija Zemīte (soprāns), Anna Medne - Silkovska (klavieres), Izolde Silkovska (deklamācijas) un draudzes svētdienas skolas audzēkņi.

Tējas galds.

Hamiltonas latviešu draudzes svētdienas skola ar ievada svētbrīdi notiks baznīcā minētajā dienā, pl. 3,30. p.p.

Māc. A. Čops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto. Sv. Andreja bazn. Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563.).

Svētdien, 2. maijā, pl. 2.30 Latviešu skolas Ģimenes dienas akts ar dievkalpojumu baznīcas zālē.

Svētdien, 9. maijā, pl. 11.00 Ģimenes dienas dievkalpojums.

Svētdien, 16. maijā, pl. 4.00 dievkalpojums.

Svētdien, 23. maijā, pl. 11.00 Debesbraukšanas dienas dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto tel.: OL 8171.

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tālr.: DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas bcā — Outremont un Blair Ave stūrī:

9. maijā, plkst. 1 p.p. Ģimenes dienas dievkalpojums.

Otavā, Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudze, 210 Wilbrod St.

2. maijā, plkst. 2 p.p. Ģimenes dienas dievkalpojums.

16. maijā, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

Svētdienas skola 1,30 p.p. baznīcas zālē.

Kornvalā, Ont.

30. maijā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums M. Dārznieks kunga namā, 1326 Aubin Ave.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu krustojumā.

Ģimenes dienas dievkalpojums svētdien, 2. maijā, pl. 2 p.p. Pēc dievkalpojuma draudzes zālē Mātes dienas atcerei veltīts draudzes vakars. Programmas daļu izpildīs draudzes svētdienas skolas audzēkņi.

Māc. E. Lange, Billings Bridge P. O. Box 66, Ottava, Ont.

Māc. K. Avotiņš (1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C.)

Māc. E. Caune, 10168 - 107 Str., Edmonton, Alta, tel. 41890.

Māc. E. Bērziņš, 5833 - 45 Ave., Red Deer, Alberta. Tel.: 2918. 248 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

Māc. E. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Māc. A. Voitkus (118 Locke St., N., Hamilton, Ont., tel.: JA 8-2259).

Hamiltonā, Kristus ev. - lut. latviešu draudzē (Pāvila ev. - lut. baznīcā.

KATOĻU DIEVKALPOJUMI

Hamiltonā, svētdien, 2. maijā, pl. 9,30 lietuviešu baznīcā, 58 Dundurn St., N.

Toronto, svētdien, 9. maijā, pl. 11.30 Newman kluba baznīcā, 89 St. George St.

EIROPAS LATVIEŠU MEISTARS BASKETBOLĀ FRANCIJĀ

2. VIETU IZCĪNA ZVIEDRIJAS LATVIEŠU VIENĪBA

SPORTA VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO VĀCIJAS

Kad pag. gada rudenī uz aktīvo sportistu un sporta labvēļu iniciatīvu nodibināja Latviešu sporta padomi Vācijā, tā par savu pirmo uzdevumu bija sprausdusi aktīvizēt šinī zemē latviešu sportu. Ar daudzu latviešu sportistu izceļošanu uz citām Eiropas zemēm, sporta dzīve Vācijā kļuva arvien klusāka.

Savā īsā pastāvēšanas laikā sporta padome paveikusi daudz, bet pats lielākais veikums līdz šim ir Eiropas latviešu meistarsacīkšu basketbolā sarīkošana. Tās no 13. —15. aprīlim notika Falcas pilsētiņā Kaiserslauternā. Ar amerikāņu armijas atbalstu sacīkstes izdevās noorganizēt priekšzīmīgi. Dalību ņēma četru zemju latviešu vienības — no Anglijas, Francijas, Vācijas un Zviedrijas.

Anglijas latv. v. sastāvs: A. Kārkliņš, E. Ješinskis, A. Sproģis, M. Zakēvics. U. Priedītis, A. Šmits, J. Koškins, U. Manga un T. Zariņš.

Francijas latv. v.: A. Vanags, J. Zebeliņš, R. Pērkons, J. Sproģis, L. Lūsars, J. Bebris un E. Grundmanis.

Vācijas latv. v.: I. Sockis, O. Kocers, A. Liepnieks, Z. Šenbergs, K. Dekteris, M. Zeberkste, T. Karps,, V. Kūliņš un E. Preijs.

Zviedrijas latv. v.: V. Šmits, J. Teriņš, Ļ. Brands, L. Strunke, E. Klaišis, A. Strunke, J. Reneslācis un E. Jankovskis.

„FRANCIJA" — „ANGLIJA"
45:33 (15:10)

Anglijas latviešu vienības jaunajiem spēlētājiem ne visai labi bija ap dušu kā pirmo pretinieku saņemt favorizēto Francijas latviešu piecnieku. Ja pirmais puslaiks beidzās tikai ar 5, bet spēle ar 12 p. Francijas latviešu vienības labā, tad tikai tādēļ, ka „francūziem" jau gadiem ilgi nav iespēja saspēlēties. Citādi tas mūsu basketbolistiem Anglijā. Francijas latviešu vienībā nebija vāja punkta. Sekmīgākais, veiklākais un arī laimīgākais spēlē bija R. Pērkons, bet Rīgas Sporta namu ar savu ātrumu un dribla māku lika atcerēties Aleksandrs Vanags. — Anglijas latviešu vienības „dzinējs" U. Priedīša, A. Šmita un A. Sproģa veidotā kopspēlē.

„ZVIEDRIJA" — „VĀCIJA"
36:32 (15:16)

Spēle visumā vienlīdzīga, ar mazu tendenci nosvērties par labu Zviedrijas tautiešiem. Mūsu Stokholmas vienības sirds un dvēsele atkal bija vecākās paaudzes basketbolists — āķu meistars Valdemārs Šmits. Viņa istrādātā un lietotā taktika bija tā, kas beigās deva 4 punktu pārsvaru un uzvaru. Dažkārt, varbūt, šī taktika skatītāja acij nelikās tikama, taču tā bija reāla, kādas trūka Vācijas latviešu vienībai. Ja pēdējai pieskaita vēl nervozitāti un „smagumu", tad rezultātu komentēt lieki.

„VĀCIJA" — „ANGLIJA"
44:41 (19:14)

Raugoties „Francijas — Anglijas" spēlē, radās iespaids, ka „Vācijas" vienība ar salas basketbolistiem tiks viegli galā. Bet ne tā tas bija spēlē. Bez maz tā beidzās ar „Anglijas" uzvaru. Ja vien „anglju" jaunatnei līdz spēles beigām bijusi tā izturība un kombināciju asprātība, kas otrā puslaika sākumā un vidus daļā, „Vācijas" vienībai būtu grūti bijis noturēt savu sviedriem izcīnīto 3 p. pārsvaru. Šinī spēlē vislabāk varēja vērot, kāds iespaids kādas vienības sniegumā ir skatītājiem. Un jo vairāk tad, ja „graujamais pretinieks" ir jauns, bez cirkus skaļuma pieredzes... — Vācijas vienībā labākais bija augumā mazais O. Kocers. Favorizētais Šenbergs gan dažbrīd sava auguma priekšrocības izmantoja no dēļa atlekušo bumbu uztveršanā, bet tas arī gandrīz bija viss. Iegūto bumbu neprata pārvērst punktos. Vienībā valdīja tas pats smagums un nervozitāte, kas iepriekšējās dienas cīņā pret „Zviedriju". — „Anglu mugurkaulu atkal veidoja Priedītis, Šmits, Sproģis.

„FRANCIJA" — „ZVIEDRIJA"
49:44 (16:18)

Šī bija Eiropas latviešu meistarsacīkšu skaistākā spēle. „Franču" straujums sastapās ar „zviedru" aukstasinību. No vienas puses straujais Vanags, Zebeliņš un Pērkons, no otras — Šmita apdomība, skaistie āķi, prasme savu jauno audzi vadīt, bet pāri visām lietām — miers. Skaistu spēli „zviedru" vienībā absolvēja sīkais Leons Brands. Klaišis, Teriņš un Reneslācis bija tie, kas vecu vecajam Valdemāram Šmitam lika „franču" straujumam kapitulēt tikai ar 5 p. starpību. „Francijas" vienībā sevišķa diena bija Pērkonam, tikai retā bumba nesniedza mērķi. Spēles beigu daļā Šmits savainoja labo roku, kas jūtami ietekmēja viņa spēli.

„ZVIEDRIJA" — „ANGLIJA"
42:30 (15:16)

Spēle solījās būt interesanta jau tādēļ vien, ka abām komandām sacensībā bija jāieliek visa prasme. „Zviedriem" šī uzvara garantēja otro vietu turnīrā, bet „angļiem" zaudēt nozīmēja palikt pēdējiem. „Anglijas" vienība ar savu paaso un īpato spēles veidu sākuma panāca sev labvēlīgu rezultātu. Šmita un Co no Zviedrijas kaulos vēl atradās sekas no iepriekšējās dienas lieliskās spēles ar „frančiem" Pirmais puslaiks beidzās „anglu" labā. Labu laiku otrā puslaikā spēle bija izlīdzināta. „Zviedru" diktēto beigu sputu „anglu" jaunie spēlētāji tomēr neizturēja.

„FANCIJA" — „VĀCIJA"
65:38 (31:11)

Pēdējā turnīra spēlē Francijas latviešu vienība parādīja, ka tikai viņa ir tiesīga nest Eiropas latviešu meistartitulu basketbolā. Vienība bija kļuvusi vēl straujāka, uzņēmīgāka. Grozs skaitījās pēc groza. Vācijas latviešu komanda bija ruinēta. Brīžam radās laba izdevība nemitīgi augošo punktu starpību kaut uz brīdi samazināt, taču atkal — nervi un „lāča smagums" bija tie, kas, beigu svilpei atskanot, vēstīja 27 zaudētus punktus. Bet šie 27 punkti neizteic daudz. „Franču" vienības pārstāvis V. Baumanis otrā puslaikā no spēles pa laikam izņēma gan Vanagu, gan Zebeliņu, gan Lūsaru, liekot spēlēt rezervistiem Bebrim un Grundmanim.

KOPSAVILKUMS

Kur mīt Eiropas latviešu labākie basketbolisti, nu ir zināms. Francijā spēlē mūsu vidējās paaudzes basketbolisti, Zviedrijā un Anglijā lielais vairums šī skaistā sporta veida piekopēju nāk no jaunatnes. Labi, ka viņiem ir pieredzi bagāti skolotāji — Anglijā Ansis Mauriņš, Zviedrijā — Valdemārs Šmits. Vācijā dzīvojošiem šo priekšrocību nav, kāpēc ceļš jālauž pašu spēkiem. Pašlaik izdevība vēl ir sastapties ar amerikāņu karaviru vienībām, kas būtu iespējami daudz jāizmanto.

Daži vārdi skatītājiem. Ir labi kādu uzmudināt, ir labi izteikt arī kritiku, bet kā vienā, tā otrā gadījumā — ar mēru un gaumes sajūtu. Mūsu basketbola spēles izveidotājs Valdemārs Baumanis nebija pelnījis tos dažkārt rupjos pārmetumus, ko viņam kliedza kā tiesnesim. Labi būtu, ja viņš tos nebūtu dzirdējis. Tāpat Valdemārs Šmits nav tas, par kuru varēja teikt: „No tā veča nav nekā." Šiem prātvēderiem lai viens padoms: „Nenojauc veco ēku, kamēr neesi jaunu uzcēlis!" Tas nav skaisti. Lai ikviens jaunulis padomā, ka arī viņam tēva gadi vēl priekšā...

Kaiserslauternā, 15. aprīlī. E. G.

NACARETE CĪNĀ AR KOMŪNISMU

Nacaretei — kristietības šūpulim — pašlaik jāizcīnās lielā cīņa pret komūnismu. Jau 1951. gadā komūnisti bija ieguvuši 40 proc. no visām vēlētāju balsīm, bet šogad tie centās panākt absolūto vairākumu, apsolot radīt vienīgo pilsētu vidējos austrumos, kuru valdītu komūnisti. Uz 15 pilsētas tēvu vietām kandidēja 87 personas, bet vēlēšanās tiesīgi piedalīties bija ap 10.000 iedzīvotāju. Lai šo svarīgo Kristus ciešanu vietu nenodotu komūnistu rokās, pie balsošanas urnām steidzās arī mūķenes un vecu laužu mītņu iemītnieki. Urnas rūpīgi uzmanīja jaunās Izraeļu valsts policisti, bet dabūja izšķirt tikai vienu vēlēšanu cīņu starp divām iekaisušām vēlētājām, kuras bija ieklupušas ar nagiem viena otrai matos. Citādi vēlētāji pacietīgi gaŗās rindās stāvēja vēlēšanu telpu priekšā.

Jauni rīkojumi un noteikumi Kvēbekā

PAAUGSTINĀTAIS IENĀKUMA NODOKLIS

Sākot ar š. g. 1. aprīlī (iespējams, ka to rēķina arī no š. g. 1. janvāŗa), visi Kvebekas prov. iedzīvotāji maksās augstāku ienākuma nodokli nekā pārējās provinces. Ilgais strīdus, kas vēl tagad nav beidzies starp provinces un federālo valdību par nodokļu iekasēšanas tiesībām, nonācis tik tālu, ka provinces valdība vairs turpmāk neiznomās nodokļa iekasēšanas tiesības federālai valdībai, kā tas bija līdz šim, bet iekasēšanu izdarīs pati. Pēc Kvebekas premjēra Duplesi paskaidrojuma, province grībot turpmāk lielāku vērību piešķirt izglītības līmeņa paceļšanai, dodot lielākas summas skolām un universitātēm, kā arī sagādāt lielākas piemaksas slimnīcām un nespējnieku namiem. Federālā valdība kavējot ar savu nodokļu sistēmu šo mērķu īstenošanu. Lai tomēr apmierinātu federālās valdības prasības pēc zināmiem ienākumiem, ienākuma nodoklis ir vienkārši jāpaaugstina, un šis paaugstinājums ir tieši 15 proc. no līdzšinējās nodokļu maksas. Ar šo gadu no nodokļiem vēl $1.500.00 (līdz šim $1.000.00) atsevišķas personas gada ienākumi. Personām vecākām par 65 g. — $2.000.00. Precētiem, ja sieva nestrādā, brīvi no nodokļiem vēl $1.500.00 un par katru bērnu, ja tie nesaņem ģimenes piemaksu, brīvi $400.00, bet ja saņem piemaksu, tad brīvi $150.00.

Jaunais 15 proc. nodoklis aprēķināms, sākot ar $31.00 izpeļņu nedēļā un tas sastāda 5 c

35,50	izpeļņa	ned.	atvilkums	15 c
40.00	"	"	"	25 c
44.50	"	"	"	35 c
51.00	"	"	"	50 c
55.00	"	"	"	60 c
61.00	"	"	"	75 c
65.00	"	"	"	85 c
71.00	"	"	"	1.00
75.00	"	"	"	1.15
81.00	"	"	"	1.30
85.00	"	"	"	1.40

Gimenēs, kur strādātājs ir viena persona, resp., kur nodokļiem neapliekamā summa ir $3.000.00 gadā, jaunais atvilkums sākas ar 60.00 izpeļņas nedēļā. Kur neapliekamā summa ir $3.150.00 gadā (ģimene ar vienu bērnu un kas saņem ģimenes piemaksu) atvilkums sākas ar 64.50 izpeļņas nedēļā, bet kur neapliekamā summa ir $3.450.00 gadā (ģimene ar vienu bērnu, kas nesaņem ģimenes piemaksu), atvilkums sākas ar $69.00 nedēļā. Visos šajos gadījumos atvilkums svārstās no 10 līdz 15 c nedēļā par katriem vairāk nopelnītiem $3,50.

NOGULDĪTĀJIEM BANKĀS TURPMĀK JĀMAKSĀ 10 C PAR KATRU IZRAKSTĪTU ČEKU

Kanadas banku apvienība nolēmusi, sākot ar š. g. 1. janvāri, rēķināt par katru noguldītāja izrakstīto čeku 10 c vispārēju izdevumu segšanai. Šos atvilkumus aprēķinās ik par trīs mēnešiem — četras reizes gadā un norakstīs no noguldītāja summas. Tiem noguldītājiem, kuŗu noguldījuma mazākā bilance trīs mēnešos ir bijusi $100.00, par brīvu ir viens čeks, kam mazākā bilance ir $200.00, brīvi 2 čeki, uz $300.00 un vairāk, brīvi 3 čeki. Ja mazākais noguldījums ir bijis $2.000.00, par tiem gadījumiem izlemj atsevišķi katras bankas priekšnieks. Ar šo banku apvienības lēmumu grib izskaust mazo čeku rakstītājus, kas bankām rada lielu darbu un nekādu ienākumu. Līdz šim jau daži labs klients izrakstīja čeku pat par 50 c.

(Nobeigums sekos)

Nojauks Ķīnas mūri

Austrumvācijas laikraksti, aprakstot Austrumvācijas tirdzniecības delegācijas braucienus cauri Ķīnai, neaizmirstot ziņot, ka sarkanās Ķīnas diktātors vēloties noārdīt 2500 km garo Ķīnas mūri un iegūtos akmeņus izlietot sociālistiskām celtnēm. Līdzšinējie 2150 gadu vecā mūŗa jaukšanas mēģinājumi gan esot beigušies nesekmīgi organizācijas un transporta līdzekļu dēļ, bet ķīnieši šo plānu reālizēšot, kaut būtu jālieto tikpat primitīvi līdzekļi, kā mūŗa celšanas laikā, kad Ķīnas ķeizars Tsin-schi-Hwang-ti, sākdams to celt, būvdarbos nodarbināja noziedzniekus un koruptātīvus ierēdņus. Bet cik cilvēku dzīvības prasīs šī vienreizējā vēstures pieminekļa nojaukšana, par to komūnistu laikraksti klusē.

Apkārt zemes lodei

● Amsterdamas presē parādījusies asa kritika par princi Bernhardu, kuŗš nevajadzīgi riskējis savu karalisko dzīvību pārdrošos lidojumos Kalifornijā. Princis vairākas reizes pārsniedzis skaņas ātruma robežu ar Sabre F-86 tipa lidmašīnu.

Laikraksts Trou raksta, ka gadījumā, ja princis ciestu avariju, tad lielāka tautas daļa būtu ieskatos, ka tas nav noticis, izpildot pienākumu.

● Beļģijas bij. karalis Leopolds, sekojot Vasko de Balboa pēdās, bija devies Panamas džunglos. Kad par viņu jau 10 dienas nebija nekādu ziņu, skaistā sieva — princese Lilijane de Retī jau gribējusi rīkot ekspedīciju karaļa meklēšanai, bet tad Leopodls tomēr atgriezies sveiks un vesels, ja neskaita neskaitāmos insektu kodienus un tulznu uz mazā kāju pirkstiņa...

● Dūču mazā mīlestība — francūzīete Magda Fontangesa, kuŗu franču tiesa bija notiesājusi kā kollaboranti, pēc iznākšanas no cietuma kopā ar vāciešiem Parīzē tvērusi bāru un dažas savas bijušās cietuma sardzenes pieņēmusi par bārdāmām.

● Veselu traci Šveicē sacēlušas krievu briketes, kuŗas iepirktas, neskatoties uz oglu tirgotāju pretestību. Tirgotāji tās dēvē par smirdbriketēm, un šveicietes negrib tās pirkt, atsakoties pieņemt pievestās „krievu smirdbumbas".

● Divi franču kaŗa flotes virsnieki Rietumafrikas piekrastē uzstādījuši jaunu dziļniršanas rekordu, sasniedzot 4050 m dziļumu. Līdz ar to pārspēts profesora Pikarda un viņa dēla pagājušajā rudenī ustādītais dziļniršanas rekords ar „tikai" 3150 metriem.

● Ja var ticēt Parīzes nedēļas laikrakstam La Croix, tad Francijā ir vismaz pus miljons neplingadīgu prostituēto. No tām 60.000 uzturoties Parīzē.

● Sadlera Velsa balets devies Dienvidafrikas turnejā un Londonā atgriezīsies augusta mēnesī. Līdzšinējai trupas solistei R. Džeksonei piešķirta balerīnas pakāpe.

● Moira Šīrere, kas šķīrusies no Sadlera Velsa baleta, lai kļūtu par filmaktrisi,, ar lieliem panākumiem nobeigusi jau vairākas filmas un saņēmusi jaunu kontraktu filmai „The Man Who Loved Redheads", ko sāks uzņemt septembra mēnesī. Starplaikā Šīrere viesosies Nujorkas Metropolitena operā, baletā

● Dāņu armijā šogad atzīmēts kaŗavīriem audzināt ūsas. Pēc līdzšinējiem noteikumiem kaŗavīri nedrīkstēja audzināt bārdas. Tāpēc kāda artilerijas vienība nolēmusi audzināt ūsas. Atgriežoties garnizona pilsētā Aarhusā, kaŗavīri lepni nomaršējuši ar kuplām ūsām gar pilsētas valdes namu. Dalas vadītājs uz notikumu skatījies ar humoru, bet vecie generāļi bijuši citās domās. Rezultātā iznākusi pavēle, pēc kuŗas visas ūsas pazudušas.

Aiz dzelzs aizkara

ĀRĪ MAŠĪNAS RIPO UZ ĀZIJU

Rīgas radiofona ziņojumi:

31. martā: „Baltijas dzelzceļš vakar nobeidza iekraut marta mēneša normu. Virs plāna nosūtīts 12.000 vagonu. Martā bija 3.000 vilcienu, kas pārsniedza paredzēto svaru par 860.000 to."

1. aprīlī: „Lauksaimniecības mašīnu fabrika Tērauds jau nosūtījusi uz Sibiriju 120 vagonu ar lauksaimniecības mašīnām."

7. aprīlī: „Lauksaimniecības mašīnu fabrika Imanta aprīļa pirmajā nedēļā nosūtīja uz Saratovu, Kuibiševu un kultivējamo zemju apgabaliem Altajā un Kazachijā 34 vagonus ar labības šķirojamām mašīnām. Šodien nosūtīja vēl 6 vagonus."

— Āzija ir milzīga un mežoņiga: tā aprīs mūsu cilvēkus un mašīnas. Drīz pienāks laiks, kad komūnisti tos deportēs arī uz sarkano Ķīnu un Indoķīnu.

LATVIEŠUS DZEN SILĶES ZVEJOT

1. aprīlī: „No Liepājas izbrauca uz siļķu zveju Ferēru salu rajonā valsts jūras kuģniecības motorkuģis RR 1267. Kapteinis ir komūnists Jānis Gustsons. Uz klāja atrodas 150 tīklu 15 klm kopgarumā. Ekspedīcija ilgs 3—6 mēn."

— Vai katram latvietim tiks pa siļķes žaunai? Varbūt arī tās aizvedīs uz „plašo dzimteni"?

KUR PALIEK LATVIJAS KVIEŠI?

3. aprīlī: Kopš 1940. gada mūsu republikā palielinājusies kviešu sējplatība — 1953. gadā 66.700 ha, jeb 42,2 proc. Salīdzinājumā ar 1940. g. stipri sašaurinājusies ziemas kviešu sēja. bija ansēts 31,9 proc. no visas maizes labības apsētās platības, bet 1953. g. tikai 19,5 proc. Nepieciešams atjaunot ziemas kviešu sēšanu Jelgavas līdzenumā un sākt sēt arī republikas ziemeļaustrumu daļā. 1954. g. ar ziemas kviešiem būs apsēts 30 proc. no visu ziemāju platības, bet visu kviešu platība būs 48,3 proc."

— Tādas lietas var notikt tikai Padomijā: 42,2 proc. sējamās platības apsēj ar kviešiem, bet tauta ēd rudzu saslauku maizi!

KALNBĒRZIŅŠ ATRADIS „VAINĪGOS"

4. aprīlī: „26. un 27.martā otrā LKP CK plenumā Kalnbērziņš ziņoja par Vissavienības KP CK lēmuma īstenošanu. — Tuvākajos 2—3 gados jāatgūst 200.000 ha, bet šogad jau 45.000 ha neizmantotās zemes. Īpaša vērība piešķirama kukuruzai — jāapsēj ne mazāk par 10.000 ha. Bez želastības jāvājā sliņķi. Lauksaimniecības ministrijai un ministru padomei jāizmeklē apstākļi katrā kolchozā.

Lācis: Lauku padomēm jākontrolē kolchozi un jāraugās, lai tie izpildītu valsts plāna uzdevumu, pieturētos pie noteikumiem un izpildītu pienākumus pret MTS. Ministrijas kritiku Nikonovs atzīst par pareizu."

— Tagad Kalnbērziņš atzīst, ka kolchozu neveiksmēs vainojami sliņķi (agrāk kaitētāji), kas 10 g. laikā atmatās aizlaiduši 200.000 ha aramzemes. Bet, ka kaitētājus un sliņķus rada komūnisms, aplaupot un nospiežot cilvēkus bezticīgiskā stāvoklī, to Kalnbērziņš atzīs tikai tad, kad kolchoznieki viņu vedīs pie karatavām.

PAVASARA DARBI KOLCHOZOS

11. aprīlī min. pad. pr-dis V. Lācis: „Pavasara sēja jāizdara organizēti. Šogad mūsu republikā kolchoziem un sovchoziem jāpaplašina apsējamā platība vairāk kā par 49.000 ha. Ērmoreiz lielāka platība jāapsēj ar kukuruzu. Dažos rajonos sagatavošanās darbi pavasara sējai nokavējušies. Ne visas mašīnas atremontētas, ne visur sēkla atbērta, ne visur kolchoznieki un mēchanizātori apmācīti rīkoties ar jaunajām lauksaimniecības mašīnām. Visos kolchozos tagad darbojas agronomi un zootechniķi. Tagad svarīgākais — uzlabot kvalitāti."

Cīņa: „Līdz 15. maijam jāizrauga kandidāti Vissavienības izstādei. Aģitātoriem jāpalīdz kolchozniekiem pārvarēt visas grūtības."

12. aprīlī Sov. Latvija raksta: „Jau tagad agri pavasarī parādās nepilnības, kas nedos iespēju iegūt augstu ražu. Dažās MTS, izbraucot uz tīruma, no ierindas izkrīt slikti atremontētie traktori. Bieži vien kolchoos slikti izmanto zirgus, bet MTS ar to samierinās.

Pavasara darbi attīstās lēni. Daudzi kolchozi nav sagatavojuši sēklu. Dažos rajonos (Abrenē, Ludzā, Aizputē) trūkst sēklas kartupeļu. Jāiepērk no kolchozniekiem. Mēs nedrīkstam atkārtot pag. gada kļūdas, kad sēja aizkavējās 25—30 dienas... Rezultātā zema raža... Partijas organizācijām jāiesaista visi kolchoznieki soc. sacensībā.

Cēsu rajonā sāk izmaksāt kolchozos avansu par pirmo kvartālu (agrāk pirmos avansus sāka maksāt gada beigās. Ref.) Kolchozā Cīņa avansu saņēma: lopkopji par darba dienu 3,50 rub. un laukkopji — 2,50 rub. Rassaviča un Zariņš saņēma vairākus simtus rublu (Cik? Ref.), zirgkope Irene Kačere, kuŗa strādā arī kā laukkope, saņēma 900 rub. (mīklains skaitlis! Ref.)"

— Tā paši vecā nolaidība un nekārtība, kas kolchoziem tik raksturīga bijusi vienmēr, par spīti soc. sacensībām u. c. komūnistu mākslīgām izdarībām, redzama arī šogad: pavasara darbi aizkavējas, mašīnas nav kārtībā, trūkst sēkla. Protams, daudz zemes atkal paliks atmatā (arī šogad velti uzplēstās atmatas), raža būs vāja un cilvēku iztika trūcīga.

Kolchoznieki par katru darba dienu saņem naturālijas un naudu: lopkopji 3,50 rub. un laukkopji — 2,50 rub., t. i. apt. 90 un 65 rub. mēnesī, resp. 22—16 dolaru, bet 1 pāris laukstrādniekam piemērotu visvienkāršāko apavu tagad maksā 190 rub. ($45.00; pirms 1. aprīļa maksāja 257 rub.),par ko kolchozniekiem jāatdod līdz 3 mēn. alga. Tas nozīmē, ka kolchoznieks gada laikā par nopelnīto naudu var sevi apģādāt tikai ar apaviem, bet kā tikt pie krekla, biksēm un cita dzīvei nepieciešamā — grūti iedomāties — laikam jau pārdodot daļu naturāliju, kas paredzēts dzīvības uzturēšanai.

Brīvajā Latvijā vasaras laukstrādnieki pie visa brīva saņēma apm. 40—80 latu mēnesī un par šo naudu varēja nopirkt 5—10 pāru labu apavu.

Gibson's
CLEANERS Ltd.
1315 Davenport Rd. Tel. MO 5531
Mūsu pārstāvis EGONS NORDŠTRANDS
Piedāvā savus pakalpojumus jūsu apģērbu ķīmiskā tīrīšanā un gludināšanā

Lidija Pērļupe

BRĪVLAIKA NEDĒĻA

STĀSTS JAUNATNEI

II

Bet piepeši viņam iegriezās sirdī Lauŗa bālums. Ne par velti viņš to bija iesaucis par stirnas bērnu. Atvairīdams nepatīkamo apziņu, viņš metas iekšā citās lietās:

„Vai tu domā, ka man ir viegla iztikšana? Šie man liks kurpes lāpīt! Lai nekur nevažājoties apkārt! Bet kamēr tēvs pirtī, es tik prom uz darbnīcu. Darbnīcas ļaudis tur pašreiz izmēģināja salaboto motociklu. Es arī uzsēdos virsū. Noskatījos labi, kā iedarbina, kā apstādina, kā pagriež. Nu man tā māka rokā! Akmentiņu Jānis pēc teātŗa nākšot motociklam pakaļ, bet pa to laiku tas glabāšoties palievenītī, tā lai viņš pats naktī zina paņemt. Lai nu viņš sēž vien savā teātrī! Iešu tagad papētīt, vai darbnīcā viss apklusis, un tad arī mans puika varēs motociklu drusku papaukšķināt..."

Smaidīdams viņš atmeta galvu ar tumšo cekulu un izlēca pa logu.

„Kas man tur daļas!" Lauris sirdīdamies nomurmināja.

Pēc ilgas meklēšanas viņš virtuves galda atvilktnē atrada sakaltušu maizes doniņu un sāka to grauzt. Viņš uzkāpa augšā, nogāja gaitenī gar apdauzītajiem skolēnu skapīšiem, izgāja cauri guļamistabām un apsēdās uz savas gultas. Kaut internātā vismaz būtu kāds kaķis bijis! Bet arī tā nebija. Viņš nopūtās.

Lauris uzvilka savu veco mēteli un izgāja ārā. Un atkal kājas to nesa, šoreiz pa vecām pēdām. Viņš gāja uz baznīcu. Tiesa, tā bija atvērta tikai svētdienās, bet viņam bija baznīcas sāndurvju atslēdziņa. Tā viņam glabājās no vecātēva laikiem. Neviens to viņam nebija atprasījis. Vecaistēvs šad tad pa vakariem gāja baznīcā spēlēt savas svētdienas prelūdijas un korāļus. Tad viņi bija divi vien baznīcā. Pie ērģelēm aizdedza kādu sveci, jo vecaistēvs nemīlēja elektrību. Vecaistēvs teica, ka mazajam harmonijam mājās neesot tās elpas, kas baznīcas ērģelēm. Harmonijs tika saldi dūcot, bet ērģelēs šalcot meži, graujot pērkoni, tās liekoties atvērties bezdibeņiem un lī debess gaismai.

Lauris atslēdza sāndurvis, pa metot tās pusviru, lai vieglāk aiztaustītos līdz ģērbkambaŗa durvīm un, tām cauri ticis, no kļuva baznīcā. Viņu apņēma augsto velvju vēsums un skanīgums, kur katrs troksnītis likās trīskārtīgi pastiprināmies. Pa cikstošajām kāpnēm viņš uzkāpa augšā pie ērģelēm, aizdedza sveču galiņu un patvērās uz vecātēva ērģeļu soliņa; tur varēja justies pavisam droši.

Sveces gaismā viņš izvilka no kabatas salocītu papīru. Tā bija viņa liecība, ko tas vēl nevienam nebija rādījis. Viņš to atlpēta, ielūkojās tanī un tieca:

„Vecaistēvs, tāda nu tā man šoreiz ir."

Un piepeši viņš juta kā senāk savu plecu piespiežamies pie vecātēva rokas, juta, kā viņš noliec galvu un lūkojas kopā ar viņu liecībā:

„Par latviešu valodu 4, par rakstiem 3, par rēķiniem 3. — „Bet ģeogrāfijā man šoreiz ir pieci!" zēns priecīgs metās starpā.

Uzvešanās — 5, uzcītība — 5, kārtība — 5.

„Protams, protams," viņš dzirdēja vecātēva ierasto teicienu, „citādi jau neklājas."

Lauris salocīja liecību un noglabāja kabatā. Svece iesparkšķējās, un liesmiņa noplīvoja, mezdama gaŗas ēnas milzīgajā telpā.

Zēns noliecās pār klaviatūru: spīdēja baltie, spīdēja melnie kauliņi. Un piepeši viņš pa tiem kā senāk redzēja kustamies vecātēva kaulainos pirkstus, tik dzīvi, it kā tas nebūtu atminā, bet īstenībā. Vecaistēvs spēlēja, un šoreiz Lauris zināja, kas tā par dziesmu. Ieblāzmojās gaišums, likās siltas rokas tevi apskauj, mīļa balss tev ko atgādina.

Tumšs ir ceļš uz mūžību, spīdi, debess saule svētā...

Debess saule — tas ir Jēzus Kristus, Lauris zināja. Saule ar brīnišķīgiem stariem, kas liek ziedēt puķēm, krāšņākām par mārtiņrozēm un miķelnīcām, dvēseles puķēm, kā vecaistēvs teica. Vai Lauŗa sirdī vēl tikko nebija izaugusi lekna, durekļaina dusmu ušņa, kad viņš noskaitās uz Zvanu par apēstajiem pīrāgiem? Zvans jau nezināja, ka vairāk pīrāgu nebija. —

Bet pašreiz izsalkums bija pārgājis. Vecaistēvs spēlēja.. Dziesma, bagātīgu akordu pavadīta, piepildīja visu lielo telpu — dziesma par mūžīgo rīta gaismu..

Skarba vēja pūsma aizkāra Lauŗa galvu, svece noplīvoja un izdzisa; lejā ar troksni aizkrita durvis. Kāds ienāca, soļiem klaudzot, uzdrāzās tumsā uz sola Zēns nodrebēja.

„Lauri, stirnas bērns, vai tu tur esi?" kāds brāzmaini brēca.

— Zvans. — Lauris uzelpoja „Es esmu augšā pie ērģelēm!" viņš skaņi sauca lejā.

„Redzēju tevi tur kvernam pie sveces. Bet tavas ērģeles jau ir gluži mēmas. Nāc nu veicīgi lejā! Motocikls gaida pie durvīm. Es to stumdams atstūmu, lai nevienu nedzird paukšķēšanu, bet tagad brauksim! Velns, te jau tai tumsā nekā nevar saredzēt!"

„Nepiemini velnu baznīcā!' Lauris sauca pretī, „es jau nāku."

Un, katru soli pazīdams, viņš veikli nāca pa tumsu. Sirdī pēc vecātēva dziesmas bija jauna drosme. Bet nu atklājās nelabs stāvoklis. Lauris, pirmīt ienākdams, bija atstājis atslēgu durvīs, bet, Zvanam nākot, durvis bija aizkritušas. Par to jau nebūtu ko bēdāt, bet tās bija tādas dīvainas durvis, ko no abām pusēm varēja tikai slēgšus atslēgt.

„Nu mēs esam ieslēgti un nētiekam vairs ārā," Lauris konstatēja.

„Velna lamatas!" izsaucās Zvans, „vai tad te citu durvju nav?"

„Galvenās durvis ir aizslēgtas."

„Nu tad kāpsim tornī, varbū var pa jumtu nolaisties lejā."

„Arī torņa kāpnes ir aizslēgtas un atslēga glabājās pie zvaniķa."

„Sasodītā būšana! Bet kāpēc tad nevar pa logiem izkāpt?"

„Nelādies baznīcā! Tu jau redzi: logiem veras vaļā tikai augšējā rūts, kas ir pie pašiem griestiem. Varbūt varētu pasaukt kādu garāmgājēju..."

„Nē, to tik ne! Motocikls stāv pie durvīm. Sāks prašņāt, kas un ko. Nu, kad citas izejas nav, tad, lai parauj deviņi velni!" un Zvans sagrāba veco dziesmu grāmatu ar misiņa apkalumiem, kas gulēja uz palodzes, un trieca to pret rūti, ka stikli šķindēdami šķīda pa gaisu.

„Zvans, ko tu dari!" Laurim pārskrēja šausmu tirpas, „ar dziesmu grāmatu — logu baznīcā — svētā vietā!?"

Zvans neklausījās. „Sērkociņus!" viņš pavēlēja un uzvilcis liesmiņu, izņēma vēl palikušos sasistos stikla gabalus no loga ietvara.

„Netūļājies ne mirkli!" un viņš pirmais izspraucās pa izsisto rūti. Lauris viņam sekoja.

Skaļi sarunādamies, baznīckalnam tuvojās ļaudis.

„Esam pamanīti," Zvans asi čukstēja, metās aiz dzīvības kociem un iedarbināja motoru.

„Nu, kur tu paliec?" viņš uzbudināts atskatījās, kur Lauris jau skrēja, izvilcis no sāndurvīm atslēgu. „Viņi mums ir uz pēdām!" Zvans brīdināja, un bailēs Lauris lēktin uzlēca uz motocikla sēdekļa Zvanam aiz muguras, un ar lielu paukšķēšanu motocikls brāzās lejā pa baznīckalnu, virsū šosejai un nu tik prom, ceļam kā lentai pazūdot zem riteņiem. Gaŗām skrēja mājas, žogi, koki, krūmi, stabi. Tilti viņus pasvieda gaisā, vējš norāva elpu, Lauris krampjaini ieķērās Zvanam svārkos. Vai tiešām deviņi velni, kuŗus Zvans tikko bija pieminējis, viņus taisījās paraut? Izbailēs viņš paskatījās uz debesīm: arī zvaigznes joņoja viņiem līdz!

Arī Zvans bija sastindzis. Viņš redzēja tikai ceļu, juta tikai motoru. Lai vējš svelpj gar ausīm, lai grants sitas sejā! Ka tik varētu noturēt taisnu virzienu, krustcelēs pareizi pagriezties! Bet iet jau labi, taisni, nekas, ka ātri, ātra braukšana ir laba. Gan nenositīsies, gan nonāks dzīvi galā! Līdz mežam jāaizbrauc katrā ziņā. Tur ir drošība, tur var apdomāties. Savilkt galus kopā.

Zvaigznes skrēja, zeme bēga, izzuda lauki, mežs uzņēma. Iesmaržojās egles, priedes, paegļi. Motocikls pagriezās pa kreisi. Vai ceļš nekļūst šaurāks? Atkal pa labi, uz priekšu, pa kreisi, līkumā apkārt. Grāvji paklausīgi atkāpjas. Bet koki spraucās aizvien tuvāk, lūk, ozols, varenos zarus izplētis, tieši skrien virsū — blīkš un blākš, nu tas triecas pret motociklu, motocikls gar zemi, un zēni kūleniski ciņos...

(Turpinājums sekos).

Dr. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5—7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās KE 5628

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. S. UŽANS
Bērnu, iekšķīgās un ādas slimībās. No plkst. 5—7, sestdienās no plkst. 12—1.
52 LINSMORE CRES. (Bloor-Danforth ir. piestātne).
Tel. GL 2892, Toronto

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
**479